

ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΔΙΑΘΗΚΗ

ΤΟΥ ΕΚ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΑΔΙΟΝΟΦ ΡΙΖΑΡΗ

ΙΠΠΟΤΟΥ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

- Συνδημοσιεύονται: 1) Τέσσερες κωδήκελλοι και μία πράξις των Εκτελεστών περί του άρθ. 2 της Διαθήκης.
2) Τα διατακτικά των υπ' αριθμ. 4819/1975 και 994/1980 αποφάσεων του Εφετείου Αθηνών.

ΕΚΔΟΣΙΣ Δ΄.

ΑΘΗΝΑ 2005

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, Ἀμήν.

Ἐν Ἀθήναις, ἐν τῇ κατὰ τὴν οδὸν Ἀδριανοῦ οἰκίᾳ μου, ἐν ἔτει τῷ Σωτηρίῳ χίλια οχτακόσια τεσσαράκοντα (1840), τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου, ἐγὼ ὁ Γεώργιος Ραδιόνοφ Ριζάρης, Γραικὸς ἐκ Νίσσης, γεννημένος ἐν τῷ κατὰ τὸ Ζαγόριον χωρίῳ τῶν Ἰωαννίνων, Μονοδενδρίῳ καλουμένῳ ἔχων, ἐλέει Θεοῦ, σῶσον τὸν νοῦν μου, υγιεῖς τὰς φρένας μου καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις μου, καὶ φοβούμενος μήπως μοι συμβῇ αἰφνίδιος θάνατος, καὶ μείνη ἀδιάτακτος ἡ τε ἰδία μου περιουσία, καὶ ἡ τοῦ μακαρίτου ἀυταδέλφου μου, Μάνθου Ριζάρη, ἣτις ἐγένετο καὶ αὐτὴ ἰδική μου ἐκ νομίμου καὶ ἀναντιρρήτου κληρονομίας, διὰ τούτο ἐκθέτω τὴν παρούσαν μου ἐσχάτην θέλησιν, γνώμην καὶ διαθήκην, διαθέτων παν ὅ,τι μας ἐχάρισεν ἡ ἄκρα τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ εὐσπλαχνία εἰς τὸν δε τὸν πρόσκαιρον βίον διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν κόπων καὶ ιδρώτων. Δέομαι οὖν τῆς θείας αὐτοῦ ἀγαθότητος ἵνα μοι ἐμπνεύσῃ διατάξαι αὐτὰ κατὰ τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς ταπεινῆς μου ψυχῆς, καὶ τῆς τοῦ μακαρίτου ἀυταδέλφου μου.

Ἰδοῦ δε συνοπτικῶς ἡ καταγραφή τῆς τε ἀκινήτου καὶ κινητῆς περιουσίας μου, ὅσῃν μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἔχω ὡς ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόστατον κτήμα μου.

1. Ἐπτὰ γραμμάτια (μπιλιέτα) τῆς ἐν Πετροπόλει Βασιλικῆς τραπέζης τῆς ἐπὶ τῆς ἀποσβέσεως τῶν οφλημάτων (ποταησένια γγοχτόβτ)· ἐξ αὐτῶν τὰ πέντε, γεγραμμένα τῇ ἐβδόμῃ Σεπτεμβρίου 1817 ἐπ' ὀνόματι τοῦ μακαρίτου ἀυταδέλφου μου Μάνθου Ραδιόνοφ Ριζάρη, ὑπὸ ἀριθ. 860-861-862-863 καὶ 864 ἀνά ρούβλια 12.000 τὸ καθέν, ὅλα δε ομοῦ ρούβλια 60.000, καὶ τὰ ἄλλα γεγραμμένα ἐπ'

ονοματί μου τη 5 Ιουνίου 1824 υπό τους αριθμ. 9442 και 9443 ανά ρούβλια 30.000 το καθέν, και τα δύο ρούβλια 60.000 όλων δε αυτών των γραμματίων το ποσόν αναβαίνει εις ρούβλια 120.000, ήτοι εκατόν είκοσι χιλιάδας εις Ασιγνάτζιας.

Αυτά τα γραμμάτια ευρίσκονται εις χείρας του Γρηγορίου Μαρασλή, επιφορτισμένου να λαμβάνη τους τόκους των από το αρμόδιον Ταμείον της Οδησού.

Ο τόκος αυτών των γραμματίων λαμβάνεται καθ' εξαμηνίαν παρελθούσης δε της προθεσμίας, ο τόκος απόλλυται. Απόκειται εις την φρόνησιν των Εκτελεστών της παρούσης μου να τα μεταφέρωσιν εις άλλον, όταν αποθάνη, ή και πρωτίτερα, ο ειρημένος Μαρασλής.

2. Τέσσερα γραμμάτια (μπιλιέτα) του εν Μόσχα βασιλικού Ορφανοτροφείου υπ' αριθ. 21548 - 21549 - 21550 - 21551 έκαστον αυτών διαλαμβάνει περί εικοσιπέντε χιλιάδων ρουβλίων όλα δε ομού περί 100 χιλιάδων ρουβλίων. Αυτά είναι γεγραμμένα επ' ονοματί μου άνευ διορίας την 13 Σεπτεμβρίου 1826. Τα γραμμάτια ταύτα ευρίσκονται εις χείρας του εν Μόσχα Αντωνίου Παύλου Κομιζοπούλου. (Κατά λάθος είχαν απερασθή, ως άνωθι, εκατόν χιλιάδες ρούβλια απεράσθησαν κατά λάθος, επειδή τα είχα τραβήξει προ καιρού. ^(α) Γεώργιος Ραδιόνοφ Ριζάρης.

3. Εις τρεις άκτσιας της Ρωσσικής Αμερικανικής εταιρίας ανά 500 ρούβλια κάθε μία. Αύται ευρίσκονται εις τον εν Μόσχα Αντώνιον Παύλου Κομιζόπουλον, επιφορτισμένον να φροντίζη περί της λήψεως των τόκων, οίτινες υπολογίζονται κατά τριετίαν. Αύται είναι υπ' αριθ. 6448, 6449 και 7107.

(α) Ιδέ την εν τω τέλει της Διαθήκης πράξιν των Εκτελεστών. - (Σημ. Ν.Ι.).

4. Εις τον εν Οδησώ Γρηγόριον Μαρασλήν ευρίσκονται, κατά τα κατάστιχά μου, έως εκατόν πενήκοντα χιλιάδες ρούβλια, εκ των οποίων σκοπεύω να σηκώσω όσα χρειασθώ·τα κατάστιχά μου δε θέλουν διαλαμβάνει τόσα χρήματα θέλουν απομείνει παρά τω ειρημένω.

5. Μίαν ομολογίαν της υπογραφής και σφραγίδας του μακαρίτου Πρίγκιπας Αλεξάνδρου Υψηλάντου, γεγραμμένην επ' ονόματι ημών των αδελφών Μάνθου και Γεωργίου Ριζάρηδων τη 7 Ιουλίου 1820 διά ρούβλια τριάκοντα χιλιάδων εις Ασιγνάτσιας, πληρωτέα συν τω συνήθει δικαίω τόκω μετά την απελευθέρωσιν της φίλης Ελλάδος.

6. Έν χρεωστικόν αποδεικτικόν των κ.κ. Β. Καποδίστρια και Κωνσταντίνου Γεροστάθη, επιστατών του διά ψηφίσματος της Εθνικής των Ελλήνων Συνελεύσεως, ανοιχθέντο εις Κέρκυραν δανείου, εκδεδομένου επ' ονόματί μου τη 2 Ιανουαρίου 1828, διά 2540 τάλληρα Αυστριακά, εμβασθέντα παρ' εμού εις το ταμείον δανείου.

7. Εις διαφόρους ομολογίας σταλείσας εις Κωνσταντινούπολη προς τον κύριον Βασίλειον Ασκληπιάδη κατά την 8ην Ιανουαρίου 1838, διά να λάβη πρόνοιαν περί της εισπράξεως των χρημάτων, συμποσουμένων εις 43.355 γρόσια, εις τα οποία ενέχεται κατά 8.468 γρόσια και 20 παράδες ο Ιωάννης Κόνιαρης.

8. Διάφορα αποδεικτικά, εκ των οποίων εξάγεται, ότι κατά διαφόρους εποχάς εδάνεισα οκτώ χιλιάδας ρουβλίων εις τα μέλη της εταιρίας, ήτις, εσυστήθη εις Μόσχαν, κατά συνέπειαν προσπαθειών του αιμνήστου Κυβερνήτου της Ελλάδος.

Το ποσόν του διά τας ανάγκας της Ελλάδος δοθέντος δανείου αναβαίνει εις ρούβλια 50.500 (πεντήκοντα χιλιάδας πεντακόσια).

9. Ἐν οικόπεδον και ἐν παλαιοελαιτριβείον, τα οποία, ευρισκόμενα εις το εν Αμαρουσίω Μπραχάμιον, γειτονεύουν από το ἐν μέρος αφ' ενός με κτήμα του Τζοκλίδου, από το άλλο με κτήμα του Καμπέρη, και από τα αλλά δύο μέρη με τον δρόμον.

10. Εξήκοντα πέντε ελαιόδενδρα εις το Μπραχάμι αυτά γειτονεύουν από το ἐν μέρος με την Βαλδέ, από το άλλο με τον Χρήστον Κραπήλα, από το άλλο με τον Βεζίρ Τσοχατάρην κατά μέρη με τον Λογοθέτην, Καλογεράν, Λάμπρον Βλάχον και με την Αμπολήν πλησίον αυτών είναι και ένας λαχανότοπος περίπου δύο στρεμμάτων, περισφαλισμένος με παλούκια, και έχει και δύο ελαιόδενδρα.

11. Τεσσαράκοντα πέντε ελαιόδενδρα, κείμενα εις την Καλογρέζαν, και ένα αμπελότοπον 4,5 στρεμμάτων. Αυτά γειτονεύουν από το ἐν μέρος με τον προβατάρην, από το άλλο με τον Μουλά Μπεκήρ, από το άλλο με τα Μοναστηριακά Καλογρέζης, και από το άλλο με τον Ταταραχμέταγα, και από το άλλο με το αμπέλιον του Ιωάννου Γκοτζιά.

12. Οχτώ ελαιόδενδρα, ευρισκόμενα εις τον δρόμον της Κηφισσίας, και περιοριζόμενα από το ἐν μέρος από τα ελαιόδενδρα του Νικολάου Χαϊμαντά, από τα άλλα δύο μέρη με τον Βεζήρ Τζοχαντάρην, και από το άλλο μέρος με τον δημόσιον δρόμον.

13. Είκοσι πέντε ελαιόδενδρα και ένα περιβόλιον μετά του ύδατος. Αυτά κείνται εις Μπραχάμι, και γειτονεύουν με το ρεύμα, με τον Καμπέρην, με τον Τσοκλίδην, με τον Καλογεράν, με τον Χαϊμαντά και με τον δρόμον.

14. Πεντήκοντα πέντε ελαιόδενδρα ονομαζόμενα του Μεγιάρι, και κείμενα εις του Λογοθέτη. Γειτονεύουν από το ἐν μέρος με τον Αλύπιον Καλογεράν, από το άλλο με τον Χαϊρούλδην, από τρία μέρη με τον Λογοθέτην.

15. Δεκαοκτώ ελαιόδενδρα εις το Μπραχάμι, αγορασμένα από τον Λογοθέτην Τσολομάναν. Γειτονεύουν με το χωράφιον του Σαλίχαγα, με τον κήπον του Καρόλα, με τον Χαϊμαντά, με τον Κορτέση και με άλλους.

16. Πεντήκοντα επτά ελαιόδενδρα, ευρισκόμενα εις Μπραχάμι εις Καλογρέζαν, ονομαζόμενα του Μουλά Μπεκήρ, γειτονεύουν από το έν μέρος με τον Θωμάν Λογοθέτου, από το άλλο με τον δημόσιον δρόμον, από τα αλλά μέρη πάλιν με τον Λογοθέτην από το άλλο με τον ρυάκα, από το άλλο με τον Σεΐ Μουράτ Εφέντη, και με τα δένδρα του Γεωργίου Μπαμπάτη.

17. Επτά ελαιόδενδρα κείμενα εις το Κάτω Αμαρούσιον, πλησίον της γέφυρας. Γειτονεύουν με τον Χατσή Σκούνα, με τον ελαιώνα των τέκνων Πανταζή, με τον Ισδρισεμήρ, και με την Αμπολήν.

18. Δώδεκα ελαιόδενδρα, κείμενα εις Καλογρέζαν. Γειτονεύουν με τον Καραϊμβραΐμ, με τα μοναστηριακά δένδρα.

19. Είκοσι επτά ελαιόδενδρα, τα οποία από τα τέσσαρα μέρη γειτονεύουν με Κορδαλή, και τώρα. Ριζάρη, με την Αμπολήν, με το μοναστήριον κτλ.

20. Δεκατέσσαρα ελαιόδενδρα, κείμενα εις Καλογρέζαν μέσα εις το αμπέλιον 4,75 στρεμμάτων. Γειτονεύουν με τους Προβατάριδες, με τον Αργύριον Τσοκλίδην, με τον Αντώνιν Μπορνάζον, με τον Θεοδωρήν του Ζαχαρία, και με τον Ριζάρην, εις το Μπραχάμι, πλησίον εις τον τόπον Π έ λ λ ι κ α καλούμενον, έχω έν γήπεδον.

21. Εκατόν εξ (106) ελαιόδενδρα αγορασμένα από τον Δημήτριον Καλιφρονάν - εξ αυτών 14 ευρίσκονται εις Χαλκωματά, και γειτονεύουν με τον Τρικαλιανόν, με τον Δημήτριον Χαϊμαντά, με

τον Νικόλαον Λιανοσταφίδα, και με τον Παναγή Σακελλάρη - 45 ευρίσκονται εις Καλογρέζαν με την ρευματιά. Γειτονεύουν με την Δουκέσσαν, με τον Αλύπιον Καλογεράν και με το ρεύμα - 17 ευρίσκονται εις άγιον Θωμάν, και γειτονεύουν με τον Αλύπιον Καλογεράν, με τον Λογοθέτην, με τον Αχμέτ Σπαχήν και με το ρεύμα του Βαλδέ - 27 ευρίσκονται εις Λογοθέτην. Γειτονεύουν βορεινά και ανατολικά με τον Λογοθέτη κατά νότον με τον Γεώργιον Μπαρπάνου και δυτικά με τον Ριζάρην - 3 ευρίσκονται εις Αρκούδαν. Γειτονεύουν κατά βορράν με τον Πανταζήν, κατ' ανατολάς με τον Παπαρρηγόπουλον, προς δύσιν με τον Συναΐτην, και προς νότον με τον Σλαματζάν Ντεμερτζήν.

22. Τεσσαράκοντα δύο ελαιόδενδρα, αγορασμένα από τον Νικόλαον Κονόγκουλα, και ευρίσκονται - 31 εις Πισπίρι, γειτονευόμενα προς δύσιν με την ρευματαριά, και με τον Σαράντην Μπανάναν, προς βορράν με τον Φυλακτόν Μεσοΐτην, προς νότον με τον Λογοθέτην, προς ανατολάς με τα τέκνα Δημολίκια - 6 εις παλαιόσπητον, γειτονευόμενα από τα τρία μέρη με τον Λογοθέτην, από το άλλο με την Αμπολήν - 5 εις τον Λογοθέτη. Γειτονεύουν με το περιβόλι του Σκλίπονα, με τον ανεψιόν του Φενερλή, και με την Αμπολήν είναι δε αυτού και έν χωράφι συνορεύον με τον Λογοθέτην, και με την Αμπολήν.

23. Είκοσι εννέα ελαιόδενδρα, αγορασμένα από τους κληρονόμους Τρικαλινού, ευρίσκονται δε εξ αυτών - 26 εις το γεφύρι Αμαρουσίου εις ρευματαριά. Γειτονευόμενα ανατολικά με την Αμπολήν, δυτικά με τον Γιαννάκον και δρόμον, προς βορράν με τον Εμίρ Αχμέτην, προς νότον με τον Μήτηρον Πετρίδη - 3 εις Χαλκωματά Καλογρέζης, γειτονευόμενα προς ανατολάς με τον Βενθύλον, προς δύσιν με τον Βεζήρ Τζοχατάρην, προς βορράν με τον Χαϊμαντάν.

24. Επτά ελαιόδενδρα αγορασμένα από Ντέκα εις θέσιν τινά του Μπραχαμίου. Αυτά γειτονεύουν από το έν μέρος με τον Ιωάννην Βλάχον, από το άλλο με Ριζάρην, και τον από τα αλλά δύο μέρη με τον Αλύπιον Καλογεράν.

Περί αυτών των πεντακοσίων δέκα επτά ελαιοδένδρων (περί ών έγεινε λόγος εις τα ανωτέρω κεφάλαια 9 έως 24), διαλαμβάνουσι τα διάφορα δικαιογράφα μου, τα οποία ευρίσκονται παρ' εμοί αυτό.

Αμπέλια.

24². Πέντε στρέμματα αμπελίου αγορασθέντα από τον Χουσεϊναγα Ρηγαζεδέ, ονομαζόμενα του Μουλά Μπεκήρ.

25. 4,75 στρέμματα αμπελίου, αγορασθέντος από τον Χουσίβ Βεϊζή.

26. 2,25 στρέμματα (287 βήματα) αμπελίου, αγορασθέντα από Προβατάρην.

27. Δύο στρέμματα αμπελίου, αγορασθέντος από Γ. και Γρηγόριον Θεοδώρη Ζαχαρίαν.

28. Στρέμματα τρία και έν τέταρτον (20 βήματα), αμπελίου αγορασθέντος από Λευτεριά Κοτζιά.

29. Στρέμματα δύο αμπελίου, αγορασθέντος από Λευτεριά Λάμπρου Πούλου παλαιάμπελον.

30. Δύο στρέμματα αμπελίου πλησίον του λαχανοτόπου.

31. Τέσσερα στρέμματα αμπελίου προς τα αμπέλια του Μουλά Μπεκήρ.

Οικόπεδα. - Οικίαι. - Περιβόλια, κλπ.

32. Έν οικόπεδον, αγορασθέν από τον Κύριον Α. Κομπατήν υπό τον Αριθ. 4. Περιέχονται δε εν αυτό δύο οικοδομαί και κήπος.

33. Έν όμοιον οικόπεδον, αγορασθέν από τον Σπυρίδωνα Χαλκοκονδύλην υπό τον Αριθ. 3. Περιέχονται δε εν αυτώ δύο οικοδομαί και κήπος.

34. Έν οικόπεδον εις τον δρόμον του Ερμού, αγορασθέν εις δημοπρασίαν από την Μονήν των Ασωμάτων (Επ' αυτού μελετώ ήδη να οικοδομήσω).

35. Ένα οίκον αγορασθέντα από τον Λουκάν Πύρρον, υπ' αριθ. 63. Ευρίσκεται εις τον δρόμον του Ερμού.

36. Ένα οίκον αγορασθέντα από τον Γεώργιον Λύτζικα με τον κήπον του.

37. Έν περιβόλιον, αγορασθέν εις δημοπρασίαν από την μονήν των Ασωμάτων Πετράκη εις τον δρόμον των Αμπελοκήπων επ' αυτού ανήγειρα ήδη και οικοδομήν.

38. Δύο μαγαζία, κείμενα εις Πειραιά, και αγορασθέντα από τον Δήμον Παππά Μίχα, υπ' αριθ. 335 και 336 κατά την πλατείαν της αγοράς.

39. Έν εν Πειραιεί μαγαζίον, αγορασθέν από την χήραν Ευθυμίου Αναγνώστου Κανέλλου.

40. Δύο εν Πειραιεί μαγαζία, αγορασθέντα από τον Δημήτριον Βισβίζην.

41. Τέσσαρα εν Πειραιεί μαγαζία, αγορασθέντα από τον Κωνσταντίνον Παπαγγέλου κτλ. υπ' αριθ. 115- 116.

42. Ένα εν Πειραιεί φούρνον εν τη οδώ Όθωνος υπ' Αριθ. 177, αγορασμένον από τον Κωνσταντίνον Νικολάου Λαμπικόντα.

43. Ένα εν Πειραιεί φούρνον εν τη οδώ Όθωνος υπό τον Αριθ. 178 πωλητής αυτού είναι ο Δήμος Αντωνίου.

44. Ένα οίκον εν Πειραιεί, αγορασθέντα από τον Βασίλειον Δούκαν. Κείται εις τον δρόμον του Όθωνος και Αδριανού υπ' αριθ. 20.

45. Έν εν Πειραιεί οικόπεδον, αγορασθέν από τον Φώτιον Τεφερίκην. Κείται εις την οδόν Αδριανού, και οικοδομήθη επ' αυτού οικία. Περί αυτού διαλαμβάνει το υπ' αριθμόν 1756 παραχωρητήριο έγγραφον της επί των Εσωτερικών Γραμματείας.

46. Έν εις Πειραιά μαγαζιον, αγορασθέν από τους Εμμανουήλ Πρετεγοτίκαν και Αντώνιον Παππαζανετάκην. Αυτό ευρίσκεται εις τον δρόμον του Αδριανού υπ' αριθ. 305.

47. Έν οικόπεδον εν Πειραιεί εις το ακροθαλάσσιον αυτό, συγκείμενον εκ πηχών 500, ηγοράσθη από τον Νικόλαον.

Περί της τιμής αυτών των κτημάτων διαλαμβάνουν, εν εκτάσει, τα κατάστιχά μου και δικαιόγραφέ μου.

48. Διάφορα βιβλία, των οποίων ο κατάλογος κείται εις τα έγγραφέ μου.

49. Διάφορα άλλα κινητά πράγματα, τα οποία θέλουν ευρεθή μετά την αποβίωσίν μου, καθώς και ό,τι άλλο αποδειχθή εκ των κατάστιχων και εγγράφων μου ως ανήκον μοι· περί των εν τη οικία μου εικόνων γίνεται λόγος εις το άρθρ. 62.

50. Περί της περιουσίας μου λοιπόν ταύτης, κινητής τε και ακινήτου, θέλω και διατάττω ελευθέρως και απαραβιάστως να ενεργηθώσι τα ακόλουθα, μενούσης ανισχύρου και ακύρου της άλλης μου διαθήκης, την οποίαν συνέταξα εν Οδησσώ την πρώτην Φεβρουαρίου 1833.

51. Έστω μοι κληρονόμος ο Νικόλαος Θεοχάρης διαμένων κατά το παρόν εν Αθήναις ως Γραμματεύς παρά ταις επί των Εσωτερικών, Εκκλησιαστικών, και επί της Εκπαιδείσεως

Γραμματείας της Επικρατείας. Αφίνω δε εις αυτόν διά μίαν μόνην φοράν δραχ. εκατόν. Εάν ο κληρονόμος μου ούτος προαποθάνη, ή δεν κληρονομήση δι' οιονδήποτε άλλην αιτίαν, θέλω ώστε η αφεθείσα αυτώ ποσότης να ληφθή παρά του Χριστοδούλου Κλονάρη, κατοικούντος εν Αθήναις, τον οποίον διορίζω κληρονόμον μου, αν συμβή κώλυμά τι εις το πρόσωπον του ειρημένου Νικολάου Θεοχάρη.

52. Αφίνω εις τα εις την πατρίδα μου Μονοδένδριον δύο Μοναστήρια, το του Προφήτου Ηλία και της Αγίας Παρασκευής, καθώς και εις τας εκεί τρεις εκκλησίας των τριών Μαχαλάδων, διά μίαν και μόνην φοράν, ανά δραχ. 100 εις έκαστον αυτών των ναών, ήτοι το όλον δραχμάς πεντακοσίας. Παρακαλώ δε τους επιτρόπους αυτών των ναών να καταγράψωσιν εις τα δίπτυχα των αυτών Μοναστηρίων και εκκλησιών τα ονόματα ημών Μάνθου και Γεωργίου Ριζάριδων, διά να μνημονεύωνται πάντοτε μετά των γονέων ημών.

Παρακαλώ δε και τους εκτελεστάς της παρούσης μου διαθήκης να εξαποστείλωσιν αυτάς, ως διάταξα, φροντίζοντες ώστε να ενεργήσωσι και την ειρημένην εις τα δίπτυχα εγγραφήν των ονομάτων ημών Μάνθου και Γεωργίου Ριζάριδων.

53. Αφίνω εις την εξαδέλφην μου Βασιλικήν, σύζυγον Αναστασίου Κόνιαρη, μίαν και μόνην φοράν δραχμάς πεντακοσίας, τας οποίας θέλω να λάβωσι τα δύο τέκνα της, αν αύτη προαποβιώση· η κληροδοσία αύτη θέλει δοθή από τους εκτελεστάς της διαθήκης μου ταύτης.

54. Αφίνω διά μίαν και μόνον φοράν εις τας θυγατέρας της πατρόθεν θείας μου Λάρινας, δηλαδή εις την Ασήμων και Βασιλικήν, και τρίτην όπου ευρίσκεται εις χωρίον Τζερβάρι, (το όνομά της δεν το ενθυμούμαι), και Μιχαήλ Γεωργίου αυτάδερφόν των, ανά δραχμάς

εκατόν εις έκαστον, το όλον τετρακοσίας, τας οποίας θέλουν λάβει από τους εκτελεστάς της παρούσης μου μετά την αποβίωσίν μου αν δεν προαποθάνωσι, δύνανται να τας λάβωσιν οι κληρονόμοι των.

55. Αφίνω διά μίαν και μόνον φοράν εις την Αγγελικήν, Καλούσω, Σάναν, θυγατέρας της Οικονόμαινας, (η τελευταία Σάνα είναι σύζυγος του Κωνσταντή Φακίδη), ανά δραχ. εκατόν εις εκάστην, το όλον δραχ., τριακοσίας, τας οποίας, θέλουν λάβει μετά την αποβίωσίν μου, εις αυτάς έκαμα έτι ζών και άλλας ευεργεσίας· αν αύται προαποθάνωσι, δύνανται να τας λάβωσιν οι κληρονόμοι των.

56. Αφίνω διά μίαν και μόνον φοράν 100 δραχμάς εκατόν (εκατόν) εις την εις το χωρίον Σοποτσέλιον ευρισκομένην Αγγελικήν εξαδέλφην μου· θέλει τας λάβει μετά την αποβίωσίν μου από τους εκτελεστάς της διαθήκης μου. Αφίνω προσέτι εις μίαν άλλην αδελφή της Αγγελικής ευρισκομένην εις χωρίον Τσερβάριον, της οποίας το όνομα δεν ενθυμούμαι, δραχ. εκατόν, τας οποίας θέλει λάβει μετά την αποβίωσίν μου από τους εκτελεστάς της παρούσης μου εις αμφοτέρας αυτάς ζων έτι έκαμα και άλλας ευεργεσίας αν αύται προαποθάνωσι, δύνανται να τας λάβωσιν οι κληρονόμοι των.

57. Αφίνω διά μίαν και μόνην φοράν εις τα τέκνα της αποβιωσάσης πρώτης εξαδέλφης μου Ζωΐτσας Ντανομάνθαινας, δραχμάς διακοσίας, τας οποίας θέλω να απολαύσωσι μετά την αποβίωσίν μου, λαμβάνοντα αυτάς από τους εκτελεστάς της παρούσης μου θέλουν τας λάβει οι κληρονόμοι της.

58. Όσοι συγγενείς αποδείξουν ότι είναι δεύτεροι εξάδελφοι ή δεύτεραι εξαδέλφαι, θέλουν λάβει εκατόν δραχ. έκαστος διά μίαν και μόνην φοράν. Αν δε παρουσιασθώσιν πλέον των έξ τοιούτων συγγενών, θέλω ώστε πέντε μόνον να λάβωσιν, οι δε άλλοι δεν πρέπει να λάβωσι το παραμικρόν, διότι δεν ενθυμούμαι τα ονόματά των.

59. Αφίνω και θέλω να δοθώσιν εις τους κατά την εποχήν της αποβιώσεώς μου υπηρέτας δραχμάς εκατόν εις έκαστον.

60. Επειδή εις τους άλλους υπάρχοντας τυχόν συγγενείς έκαμα ζων έτι διάφορα ευεργετήματα, αποκλείω αυτούς πάσης άλλης απαιτήσεως και θέλω να μη λάβωσιν ουδέ οβολόν.

Τα ειρημένα εις τα άρθρα 52 έως 59 κληροδοτήματα θέλουν δοθή εις τους ονομασθέντας συγγενείς μου, ή εις τους κληρονόμους αυτών, διά των εκτελεστών, της παρούσης διαθήκης μου, οι οποίοι εκτελεσταί οφείλουν να ζητώσιν, από τους ονομασθέντας συγγενείς μου, αποδεικτικόν του προΐσταμένου της πατρίδος των, βεβαιώνον το όνομα το επώνυμον και τον προς εμέ βαθμόν της συγγενείας των αυτό δε το αποδεικτικόν να είναι προσεπιβεβαιωμένον από τον εκείσε Αρχιερέα. Το αποδεικτικόν αυτό δύναται να διευθύνωσιν εις τους εκτελεστάς της διαθήκης μου και διά πληρεξουσίου των τακτικώς ανεγνωρισμένου· εν ενί λόγω απόκειται εις την φρόνησιν και αρετήν των εκτελεστών της διαθήκης μου να δώσωσι τα αφεθέντα κληροδοτήματα, όταν βεβαιωθώσι προσηκόντως περί της ταυτότητος των ονομασθέντων εις αυτά προσώπων.

61. Θέλω και διατάττω, ώστε οι εκτελεσταί της παρούσης μου διαθήκης να δίδωσι κατ' έτος εις τους εφόρους (ή τους διά τακτικού πληρεξουσίου αντιπροσωπεύοντας τους εφόρους) της εν τη πατρίδι μου Μονοδενδρίω σχολής δραχμάς δύο χιλιάδας, ήτοι δραχ. 2000, διά να χρησιμεύσωσι προς διατήρησιν και αύξησιν της σχολής ως κατάστημα της σχολής ταύτης προσδιώρισα, ζων έτι, την εν Μονοδενδρίω οικίαν μου, η οποία, φροντίσι και εξόδοις εμού αυτού, μετερρυθμίσθη επί το καταλληλότερον επίσης ζων έτι επροίκισα την σχολήν ταύτην με διάφορα βιβλία, τα οποία κατά καιρούς απέστειλα και με πέντε εργαστήρια και υπόγειον ευρισκόμενα εις Ιάσιον, κατά

τα σταλέντα ήδη δικαιόγραφά μου εις τους εφόρους της περί ής ο λόγος, σχολής· θέλω δε και διατάττω, ώστε οι εκτελεσταί της παρούσης διαθήκης μου να χορηγώσι κατ' έτος την ειρημένην εις το κεφάλαιον τούτο ποσότητα, αφού προηγουμένως λάβωσι τακτικόν και με αποδεικτικά συνοδευόμενον τον λογαριασμόν της χρήσεως των δύο χιλιάδων δραχμών, και των εισοδημάτων των εργαστηρίων δεν πρέπει δε να δίδωδιν ούτε οβολόν το επόμενον έτος, αν δε λάβωσιν αυτόν τον λογαριασμόν. Αν δε εκ του ισολογισμού τούτου φανή περίσσευμά τι, θέλω να κρατήται εκ της του επομένου έτους επιχορηγήσεως, τουτέστι τόση ποσότης, όση επείσσευσε το προηγούμενον, και ούτως εφεξής. Τον ισολογισμόν αυτόν θέλουν υποβάλει οι εκτελεσταί της παρούσης διαθήκης μου εις την αρχήν, περί ής γίνεται λόγος εις το κεφάλαιον 92 της παρούσης, περιμένοντες τακτικήν έγκρισιν απόκειται δε εις την φρόνησιν των εφόρων της σχολής του Μονοδενδρίου να στέλλωσιν εγκαίρως τον ισολογισμόν και τα αποδεικτικά, φέροντα επικυρωμένην παρά του επιτοπίου Ελληνικού Προξένου την υπογραφήν των, διά να μη συμβαίνωσι βραδύτητες. Περί του αντικειμένου αυτού έγγραφα, κατά τον Απρίλιον του 1835, εις τους προεστώτας του χωρίου Μονοδενδρίου, ως φαίνεται εις το προσηρτημένον γράμμα μου ^(α).

ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

62. Τούτων ούτω διαταχθέντων, δηλοποιώ, ότι ο σκοπός, η θέλησις και η απόφασίς μου είναι, ώστε η λοιπή περιουσία μου, κινητή τε και ακίνητος, να χρησιμεύση προς σύστασιν και διατήρησιν μιας Εκκλησιαστικής Σχολής. Επομένως - α') όλα τα ακίνητα κτήματά μου, περί ών γίνεται λόγος εις τα άρθρα 9 έως 47 της παρούσης διαθήκης μου, αφιερώνονται εις την Σχολήν ταύτην. - β') όλα τα

^(α) Παράβαλε δε τον μετά την διαθήκην κωδίκηλον της 29 Μαΐου 1841 - (Σημ. Ν.Ι.).

μετρητά χρήματα, περί ών διαλαμβάνουσι τα άρθρ. 1 έως 8 της παρούσης μου, αφιερώνονται εις την ιδίαν Σχολήν.- γ') το εκπλειστηρίασμα όλων των κινητών πραγμάτων, όσα ευρεθώσιν εις την οικίαν μου μετά τον θάνατόν μου, αφιερώνεται εις την ιδίαν Σχολήν. - δ') όλα τα μετρητά χρήματα, όσα ευρεθώσι, κατά τον θάνατόν μου, παρ' εμοί αφιερώνονται εις την ιδίαν Σχολήν. - ε') όλη η ποσότης των χρημάτων, τα οποία θέλουν εισπραχθή εκ τόκων και ενοικίων μέχρι της συστάσεως της Σχολής, αφιερώνεται εις την αυτήν Σχολήν. - στ') Επίσης αφιερώνω εις το κατάστημα της Εκκλ. Σχολής μίαν εικόνα εις σχήμα βιβλίου, εις την μίαν πλευράν της οποίας είναι εξωγραφισμένη η Αγία Τριάς, και εις την ετέραν πλευράν της οποίας είναι εξωγραφισμένη η Αγία Τριάς, και εις την ετέραν πλευράν η Υπεραγία Θεοτόκος μετά του Δεσπότη Χριστού, κύκλωθεν δε αυτής είναι 32 χωρίσματα των δεσποτικών εορτών και μερικών αγίων, αι δε γύρωθεν τέσσαρες πλευραί είναι με σειράς αργυροχρυσωμένας, και εις το σφάλισμα αυτής είναι επιγεγραμμένον το όνομά μου.- ζ') επίσης αφιερώνω εις την Σχολήν και μίαν εικόνα του αγίου Νικολάου, ομοίως τέσσαρας άλλας εικόνας, αν ζων έτι δεν τας αφιερώσω εις άλλο μέρος. - η') επίσης αφιερώνω εις την Σχολήν όλα τα βιβλία μου, και κάθε άλλο πράγμα, το οποίον ευρεθή ανήκον μοι.

63. Όλα τα ακίνητα και κινητά κεφάλαια, περί ών γίνεται λόγος εις τα ανωτέρω άρθρ. 1 έως 47, θέλω και διατάττω να μένωσιν απαραμείωτα· μόνον το εξ αυτών εισόδημα προσδιορίζεται διά τας αφεύκτους και επωφελείς ανάγκας της Σχολής όθεν παρακαλώ την διοίκησιν των της Σχολής πραγμάτων - α') να φροντίζη να λαμβάνη εν καιρώ τω προσήκοντι τους ανά έξ μήνας δεδουλευμένους τόκους εκ της Βασιλικής Τραπέζης των οφλημάτων (ρούβλια 3600, τρεις χιλιάδες εξακόσια) κατά τα διαληφθέντα γραμμάτια· - β') τα κατά

καιρούς εκκαθαριζόμενα κέρδη των ειρημένων τριών άκτσιων της Ρωσικής Αμερικανικής εταιρίας· - γ') τους άλλους τόκους και ενοίκια κτλ.

Θέλω και διατάττω, ώστε οι των εις το άρθρ. 2 της παρούσης μου αναφερομένων χρημάτων τόκοι, όσοι ήθελαν οφείλεσθαι κατά την αποβίωσίν μου, καθώς και όσοι ανήκουσι μέχρι της συστάσεως της Σχολής, να μη αφαιρεθώσιν εκείθεν, αλλά εγκαίρως να κεφαλαιώνωνται εις το ίδιον μέρος, τουτέστι να δανείζονται εν ονόματι της Σχολής, διά να χρησιμεύσωσιν εις το μέλλον οι τόκοι των προς διατήρησιν αυτής.

64. Όλα τα ακίνητα της Σχολής λογίζονται και θέλω να είναι αναπαλλοτρίωτα· το Συμβούλιον όμως όλων των Εκτελεστών δύναται να γνωμοδοτήσει, αν υπάρχωσιν ισχυροί και ανυπέρβλητοι λόγοι, την εκποίησησιν ακινήτου τινός ^(α) το εκπλειστηρίασμα δε αυτού, (ήγγουν τα χρήματα της πωλήσεως), πρέπει να δανείζηται εις ασφαλές μέρος, και το κεφάλαιον να μένη διά παντός απαραμείωτον. Επίσης τα χρηματικά κεφάλαια, περί ών γίνεται λόγος εις το άρθρ. πρώτον της παρούσης μου, θέλω και διατάττω να είναι αμετακίνητα, να μένωσιν εις το ίδιον μέρος διά παντός· μόνον ο τόκος των προσδιορίζεται διά τας ανάγκας της Σχολής.

Επειδή ο προς 4 εις τα εκατόν διδόμενος παρά του εν Μόσχα Βασιλικού Ορφανοτροφείου ετήσιος τόκος δεν είναι τόσον σημαντικός, η δε εν αυτώ τω Ορφανοτροφείω κατατεθειμένη χρηματική μου ποσότης είναι άνευ διορίας (περί αυτών των χρημάτων γίνεται λόγος εις το άρθρ. δεύτερον της παρούσης μου), διά τούτο επιτρέπω εις τους εκτελεστάς της παρούσης μου να μεταφέρωσιν αυτά μόνον τα

(α) Λείπει, νομίζω, η λέξις προκαλούντες. - Σημ. (N.I.).

χρήματα εις την Ελλάδα, αν ίσως συστηθή εις αυτήν Βασιλική χρηματική τράπεζα, θέλουσα να δεχθή αυτά εν λόγω αιωνίου δανείου, και να πληρώνη έξ τοις εκατόν ετήσιον τόκον. Αφίνω εις την φρόνησιν των Εκτελεστών της διαθήκης μου να κρίνωσιν, αν υπάρχη η απαιτούμενη εις την τράπεζαν ταύτην (οψέποτε συστηθή) ασφάλεια, και να μεταφέρωσιν τα χρήματα τότε μόνον, όταν υποσχεθή να τα δεχθή προς έξ τοις εκατόν. Δανείζοντες ταύτα, πρέπει να λαμβάνωσιν, εν ονόματι της ημετέρας, Εκκλησιαστικής Σχολής, γραμμάτιον.

Περί δε των διαληφθεισών εις τα άρθρα 5, 6, 8, της παρούσης μου ομολογιών του μακαρίτου Πρίγκιπος Αλεξάνδρου Υψηλάντου και Καποδίστρια, διά ρούβλ. 50.500, ημείς οι αυτάδελφοι Ριζάριδες κατεβάλαμεν αυτήν την ποσότητα εν λόγω δανείων διά την ενέργειαν των υπέρ της ελευθερίας της φιλτάτης Ελλάδος επιχειρημάτων, και επειδή συνετελέσθη το μέγα έργον της ελευθερώσεώς της, μένει ήδη εις την εξουσίαν και θέλησιν της Ελληνικής Κυβερνήσεως ή να δεχθή το ειρημένον χρέος εν λόγω παντοτεινού δανείου, και, διά ψηφίσματός της, να πληρώνηται ο νενομισμένος τόκος προς βοήθειαν της Εκκλησιαστικής Σχολής, ή να δοθή εις τόπος ανάλογος του χρέους διά να είναι παντοτεινόν κτήμα της Σχολής, και να απολαμβάνη το εξ αυτής εισόδημα.

65. Όσα μετά την εκπλήρωσιν όλων των της Σχολής αναγκών περισσεύουν εκ του εισοδήματος της Σχολής, καταθέτονται εις κεφάλαια, ή χρησιμεύουν προς παραλαβήν ετέρων υποτρόφων εκ του Ζαγορίου, φυλαττομένων των διατυπώσεων 109 και επόμ. της παρούσης μου.

66. Διορίζω Εκτελεστάς της παρούσης μου τους Χριστόδουλον Κλονάρην, Πρόεδρον του Αρείου Πάγου εκ Ζαγορίου - Μισαήλ Αποστολίδην εκ Κρήτης, καθηγητήν του Πανεπιστημίου, - Γεώργιον

Σπανιολάκη, Γενικόν Ταμίαν εκ Σμύρνης Γεώργιον Γεννάδιον, Καθηγητήν εκ Ζαγορίου, - Θεόδωρον Ράλλην, έμπορον εκ Χίου, - Αθανάσιον Τσίνην, εμποροκτηματίαν εξ Ιωαννίνων, Πέτρον Σκυλίτζην εκ Σμύρνης, κτηματίαν - Γεώργιον Τησαμενόν, Διευθυντήν της επί των οικονομικών Γραμματείας εκ Ζαγορίου, - Φίλιππον Ιωάννου, καθηγητήν εκ Θεσσαλίας, - Ιωάννην Αναστασίου Κόνιαρην, κτηματίαν, εκ Ζαγορίου.

Τα μέλη του τριμελούς Συμβουλίου θέλουν λαμβάνει κατ' έτος τριακοσίας δραχμάς έκαστον.

Διά του άρθρου τούτου ακυρώνω ολοτελώς τον ενώπιον του Συμβολαιογράφου Πιτάρη Κωδήκελλον μου^(α).

67. Παρακαλώ αυτούς να καταγράψωσι, μετά την αποβίωσίν μου, όλα τα εν τη οικία μου ευρεθησόμενα κινητά πράγματα ή χρήματα παρόντος ενός Συμβολαιογράφου. Τα κινητά ταύτα πράγματα παρακαλούνται να πωλήσωσιν επί δημοπρασία το δε προϊόν της τιμής των να το δανείσωσιν ασφαλώς, διά να χρησιμεύση διά τας της Σχολής ανάγκας. Τα δε κατά αποβίωσίν μου ευρεθησόμενα εν τη οικία μου χρήματα, παρακαλώ, ως το άρθρ. 63, δεύτερος παράγραφος, ορίζει ειδικώτερον, να τα δανείσουν.

68. Παρακαλώ τους ιδίους τούτους Εκτελεστάς μου να φροντίσωσι περί του ενταφιασμού μου, ο οποίος, επιθυμώ να γίνη με απλούστατον και χριστιανικόν τρόπον. Το σώμα μου θέλω να ενταφιασθή εις το κατά την οδόν των Αμπελοκήπων, πλησίον των Ανακτορίων, περιβόλιόν μου προς το δεξιόν μέρος αυτού. Κατά την ημέραν του ενταφιασμού μου παρακαλώ τους Εκτελεστάς μου να διανείμωσιν εις πτωχάς οικογενείας χιλίας δραχμάς.

---

^(α) Ιδέ κατωτέρω άρθρ. 156 - (Σημ. Ν.Ι.).

69. Παρακαλώ τους ιδίους αυτούς Επιμελητάς να πληρώσωσιν όσα χρέη τύχη να έχω αποδεδειγμένα, λαμβάνοντες τακτικές περί της εξοφλήσεως αυτών αποδείξεις.

Μετά την αποβίωσίν μου, οι Εκτελεσταί της διαθήκης μου παρακαλούνται να αναθέσωσι την δημοσίευσιν της παρούσης μου εις τον Κύριον Ν. Ιωαννίδην, ήδη Αντεισαγγελέα παρά τοις εν Αθήναις Πρωτοδίκαις, ο οποίος πρέπει να λάβη πρόνοιαν να μεταφρασθή Γαλλιστί, και ακολούθως να τη δημοσιεύση, διά του τύπου, Ελληνιστί και Γαλλιστί, διανέμων αυτήν εις διάφορα πολίχνια του Ζαγορίου, εις Ιωάννινα, εις Κωνσταντινούπολιν, εις τα σχολεία της Ελλάδος, εις Ρωσσίαν, Μόσχαν, και Νίσσην και Οδησσόν προ πάντων, και όπου αλλού το καλέση η ανάγκη, βοηθούμενος, κατά τούτο, παρ' όλων των Εκτελεστών, οι οποίοι πρέπει να λάβωσι την φροντίδα της τυπώσεως και διανομής, αν πέντε μήνας, μετά την αποβίωσίν μου δεν την δημοσίευσιν ο Ιωαννίδης.

70. Αφού ενεργήση τα ανωτέρω 67 και 68 το σώμα όλων των Εκτελεστών μου, θέλω να προβώσιν ακολούθως εις τον σχηματισμόν του Τριμελούς Συμβουλίου κτλ. ως διατάττουν τα άρθρ. 79 και επ. της παρούσης, συμμορφούμενοι εις το μέλλον πληρέστατα με τα άρθρα αυτής.

71. Η Σχολή αύτη θέλω και διατάττω να συστηθή και διαμένη εν Αθήναις φέρουσα την επωνυμίαν ΜΑΝΘΟΥ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΙΖΑΡΙΔΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ.

72. Σκοπός της Εκκλησιαστικής ταύτης Σχολής είναι το να χορηγή εις νέους, έχοντας τας απαιτούμενας προπαιδευτικάς γνώσεις, τοιαύτα διδακτικά μέσα, ώστε εις διάστημα πέντε ετών να είναι εις στάσιν να ενδυθώσι το Ιερόν σχήμα της Ιερωσύνης, γινόμενοι Ιερείς μετά την αποπεράτωσιν της πενταετούς σπουδής.

Η εν αυτή τη Σχολή εκπαίδευσις πρέπει να είναι προ πάντων τοιαύτη, ώστε να συντελή και εις την επιστημονικήν μόρφωσιν της νεολαίας.

73. Ως κατάστημα της Σχολής ταύτης θέλω να χρησιμεύση η πλησίον των Ανακτορίων, κατά την οδόν των Αμπελοκήπων, κειμένη οικοδομή μου όπου ευρίσκεται και τερπνότατον, προς διασκέδασιν των φοιτητών, περιβόλιον, προς διατήρησιν του οποίου διατάττω να ληφθώσιν όλα τα αναγκαία μέτρα, λαμβανομένης προνοίας και περί της ενοικιάσεώς του.

Επειδή δε η οικοδομή αύτη εγένετο απ' αρχής προς άλλον σκοπόν, οι Εκτελεσταί της παρούσης μου οφείλουν να την επαυξήσωσι, μεταρρυθμίζοντες αυτήν επί το καταλληλότερον θέλει δε γίνει τοιαύτη επισκευή, αν εγώ ζων δεν ενεργήσω ή διατάξω άλλως πώς.

Εις το κατάστημα τούτο διατάττω και θέλω να γίνη έν παρεκκλήσιον υπό το όνομα του Αγίου Γεωργίου του Μεγαλομάρτυρας, όπου καθ' εκάστην καθημερινήν να προηγείται της διδασκαλίας προσευχή, τας δε Κυριακάς και εορτάς χρεωστούν οι μαθηταί να παρευρίσκονται εις την θείαν Λειτουργίαν.

Αν είναι δυνατόν, επιθυμώ να χρησιμεύση ως παρεκκλήσιον το πλησίον του ειρημένου περιβολίου υπάρχον παρεκκλήσιον του Αγίου Γεωργίου, αφού επιδιορθωθή προσηκόντως.

Παρακαλώ δε να μνημονεύωνται εν αυτώ τα ονόματα ημών Μάνθου και Γεωργίου Ριζάριδων μετά των γονέων ημών. Είναι δε καλόν, ώστε ο της Κατηγήσεως διδάσκαλος να είναι Ιερωμένος, διά να ιερουργή και εν αύτω τω παρεκκλησίω.

74. Αφίνω εις την Κυβέρνησιν του Βασιλέως της Ελλάδος την περί του διορισμού των αναγκαιούντων εις την Σχολήν ταύτην

Καθηγητών πρόνοιαν. Παρακαλώ μόνον να εκλέγονται ως Καθηγηταί, άνδρες, οίτινες διαπρέπουν διά την παιδείαν αυτών, και διά την ηθικήν των. Εγώ θέλω μόνον, ώστε να διορισθή διά την παράδοσιν της Ελληνικής γλώσσης, ή της Ιεράς Ιστορίας και της Κατηγήσεως, ο Ιεροδιδάσκαλος Νεόφυτος Δόττος, συμπατριώτης του Νεοφύτου Δούκα, και φίλος, λαμβάνων το πολύ εκατόν πενήκοντα δραχ. κατά μήνα. Χάριν οικονομίας, τοσούτον αναγκαίας διά την διάρκειαν του καταστήματος αυτού, είναι καλόν, ώστε τινές εκ των διαπρεπόντων εν τω Πανεπιστημίω Όθωνος Καθηγητών να επιφορτίζονται την παράδοσιν μαθήματος τινός εν τη Εκκλησιαστική Σχολή.

Εν τοιαύτη περιπτώσει, ήγουν όταν η Βασιλική Κυβέρνησις διορίση εις την Σχολήν μου Καθηγητάς τινάς εκ των εν τω Πανεπιστημίω θέλω, ώστε ούτοι να λαμβάνωσι μεν αντιμισθίαν τινά, όχι όμως ανωτέραν των εκατόν δραχμών κατά μήνα οι Καθηγηταί δεν πρέπει να είναι πλέον των έξ. Αν διορισθώσιν εις την Σχολήν μου και Καθηγηταί, μη διδάσκοντες εν τω Πανεπιστημίω Ό θ ω ν ο ς, ούτοι δεν πρέπει να λάβωσι ποτέ πλέον των διακοσίων δραχμών. Ο μισθός εκάστου Καθηγητού προσδιορίζεται εις το Δίπλωμα αντίγραφον του οποίου κοινοποιείται εις το Συμβούλιον της Σχολής. Αν τις των Καθηγητών ενοικήση εις το κατάστημα της Σχολής, πρέπει να πληρώνη το νόμιμον ενοίκιον.

75. Παρακαλώ το Συμβούλιον της Σχολής να συνεννοήται μετά των Καθηγητών της Σχολής, διά να συντάσσηται πρόγραμμα των καθ' εκάστην εξαμηνίαν παραδοθησομένων μαθημάτων το πρόγραμμα αυτό, εγκριθέν παρά της επί των Εκκλησιαστικών Γραμματείας, θέλει δημοσιεύεσθαι διά τινος εφημερίδος και προσαρτάσθαι εις το κατάστημα.

76. Παρακαλώ το Συμβούλιον της Σχολής να συνεννοήται με την επί της Εκπαιδεύσεως Γραμματείαν διά να κανονισθώσι τα εν τη Σχολή μου παραδοθησόμενα μαθήματα· εγώ δε θέλω να διδάσκωνται προ πάντων τα ακόλουθα.

α') η Ελληνική γλώσσα

β') η Λατινική γλώσσα

γ') η Γεωγραφία

δ') η Εκκλησιαστική και Ιερά Ιστορία

ε') η Κοσμική Ιστορία

ς') Τα Μαθηματικά

ζ') η Θεολογία καθ' όλους τους κλάδους αυτής

η') η Μουσική, και

θ') Προ πάντων η Κατήχησις, και Ρητορική, και Εβραϊκή γλώσσα.

77. Παρακαλώ το Συμβούλιον της Σχολής μου να προκαλέση Νόμον παρά της Ελληνικής Κυβερνήσεως, κανονίζοντα.

α') Την πειθαρχίαν μεταξύ του προσωπικού της Σχολής.

β') Τα χρέη των μαθητών, τόσο προς ασφάλειαν των πολιτών, όσον και διά την ηθικότητα αυτών, υπέρ παν άλλο σπουδαίαν εις τον κοινωνικόν βίον.

γ') Τον βαθμόν και την τιμητικήν δασημασίαν, ήν δύναται η Σχολή να απονέμη εις τους Φοιτητάς.

δ') Την επί το σεμνοπρεπέστερον εις τους προς Ιερωσύνην αποβλέποντας μαθητάς της Σχολής μου στολήν κτλ.

ε') Τας εορτασίμους ημέρας.

78. Παρακαλώ τα δύο Συμβούλια της Σχολής να κινήσωσι πάντα λίθον (αν εγώ ζών δεν το κατορθώσω) διά να ενδώση ο Βασιλεύς, ώστε αποκλειστικώς εν τη Σχολή ταύτη να διδάσκωνται

όσοι σκοπεύουσι να ενδυθώσιν Ιερωσύνης ένδυμα και να μη είναι δεκτοί προς Ιερωσύνην, ειμή όσοι έχουν τακτικά αποδεικτικά περί της εν αυτή σπουδής των.

79. Η Διοίκησης των της Σχολής πραγμάτων ανατίθεται εν γένει εις έν δεκαμελές, ή Πρώτον Συμβούλιον, τουτέστιν εις τους κ.κ. τους οποίους ονόμασα ήδη Εκτελεστάς της παρούσης μου, φυλαττομένων των ακολούθων διατυπώσεων ^(α).

80. Εξ αυτών των δέκα συγκροτείται έν Τριμελές ή Δεύτερον Συμβούλιον και εις Ταμίας.

81. Το τριμελές τούτο ή Δεύτερον Συμβούλιον εκλέγεται κατά τριετίαν προτιμομένων την πρώτην τριετίαν εκείνων, ών τα ονόματα προηγούνται εις την παρούσαν, την δευτέραν των επομένων τριών, και ούτως εφεξής, γενομένης ανανεώσεως.

82. Ο Ταμίας εκλέγεται από το σώμα του Δεκαμελούς Συμβουλίου κατά πλειονοψηφίαν εκλεχθείς δε δεν έχει ψήφον μέχρι της αντικαταστάσεώς του.

Αν ο εκλεχθείς εκ του Δεκαμελούς Συμβουλίου Ταμίας δεν προσφέρη την απαιτουμένην εγγύησιν εκλέγεται ξένός τις, όστις λαμβάνει 50 - 70 δραχμών αντιμισθίαν κατά μήνα ο αυτός μισθός χορηγείται εις πάν πρόσωπον, το οποίον ήθελεν επιφορτίζεσθαι καθήκοντα Ταμίου. Αν κατά την ψηφοφορίαν του Ταμίου συμβή ισοψηφία, θέλω ώστε η ψήφος του τελευταίου μέλους του Δεκαμελούς Συμβουλίου να μη λαμβάνηται υπ' όψιν. Επίσης θέλω ώστε, όταν εκλεχθή ως Ταμίας άλλος παρά τους εκτελεστάς, το τελευταίον μέλος του Δεκαμελούς Συμβουλίου να μη ψηφοφορή εις τας διασκέψεις τούτου, ενόσω δεν εκλεχθή Ταμίας τις εκ του ίδιου

(α). Ίδε άρθρα 66 και 156 - (Σημ. Ν.Ι.).

σώματος. Η εκλογή του Ταμίου γίνεται κατ' έτος, δύναται όμως το αυτό πρόσωπον να εκλεχθή εκ νέου, αν ευδοκιμήση οσάκις δε συμπίπτη να γίνη τον αυτόν χρόνον η εκλογή του Τριμελούς Συμβουλίου και του Ταμίου, ούτος εκλέγεται προ του σχηματισμού εκείνου.

83. Το Τριμελές ή Δεύτερον Συμβούλιον έχει την άδειαν να παραλαμβάνη κατ' αρέσκειαν, ένα των υποτρόφων της Πατρίδος μου ως γραμματέα, χορηγούν αυτώ, διά την έκτακτον ταύτην εργασίαν του, δέκα δρχμ. κατά μήνα περιπλέον της τακτικής συντάξεως.

84. Η σύσκεψις και η γνωμοδότησις του Πρώτου Συμβουλίου απαιτείται, οσάκις πρόκειται λόγος.

α') Περί του κατά ψηφοφορίαν ετησίου προϋπολογισμού των τακτικών εξόδων του καταστήματος, και του προσδιορισμού της εντός του έτους εκτάκτου δαπάνης.

β') Περί του κατά ψηφοφορίαν προϋπολογισμού των τακτικών και εκτάκτων εισπράξεων του καταστήματος.

γ') Περί εξετάσεως και εκκαθαρίσεως των λογαριασμών του καταστήματος· έτι δε και περί ελέγχου της διαχειρίσεως του Ταμίου.

δ') Περί εκποιήσεως ακινήτου τινός κτήματος της Σχολής.

ε') Περί προβλέψεως διατάξεων, περί όσων σιωπά η παρούσα μου.

ς') Περί ενοικιάσεως των ακινήτων κτημάτων εις την περίπτωσιν, περί ής προβλέπει ο όγδοος παράγραφος του επομένου άρθρου.

ζ') Περί της μονογραφής των εις την σχολήν κρατουμένων βιβλίων, εις το τέλος των οποίων υπογράφεται όλον το σώμα του πρώτου Συμβουλίου.

η') Περί παραδοχής ή τροπολογήσεως του απολογισμού, περί ου γίνεται λόγος εις το άρθρ. 61 της παρούσης μου.

θ') Περί επισκευών του καταστήματος.

ι') Περί της εκλογής του Ταμίου, ως και περί της μισθοδοσίας του.

ια') Περί διαφοράς αναγομένης εις τα δικαστήρια, και περί διορισμού συνηγόρου.

ιβ') Περί δανείων, δοθησομένων εκ της περιουσίας του καταστήματος.

ιγ') Περί συγκαταβάσεως εις πληρωμάς και περί χορηγήσεως, αμοιβών, περί ών προνοεί το άρθρ. 117 της παρούσης μου.

ιδ') Περί της ψηφοφορίας των εκ της πατρίδος μου υποτρόφων, ως διαλαμβάνει το άρθρ. 112 της παρούσης μου.

85. Αν τις εκ των δέκα εκτελεστών αποβιώση, οι επιζώντες έχουσι το δικαίωμα να εκλέγωσιν έτερον προς αντικατάστασιν, θηρεύοντες τίμιον και ικανόν άνθρωπον, και κοινοποιούντες, διά τινος Εφημερίδος της Ελλάδος, την αντικατάστασιν ταύτην ^(α).

Ο εκλεχθείς λαμβάνει την θέσιν του εκλιπόντος. Η εκλογή γίνεται ούτω· τα εναπολειφθέντα μέλη εκλέγουν τρία πρόσωπα, και η Κυβέρνησις της Ελλάδος προσδιορίζει έν εξ αυτών εις την θέσιν του εκλιπόντος.

86. Η παρουσία πέντε μελών του πρώτου Συμβουλίου αρκεί προς διάσκεψιν, όταν ανυπέρβλητα εμπόδια καθιστώσιν αδύνατον την εμφάνιση όλων ^(β).

^(α) . Ίδε άρθρον 156 - (Σημ. Ν.Ι.)

^(β) . Αν δε δεν ευρεθώσιν ουδέ πέντε μέλη; Ίδε άρθρ. 149. Το δε άρθρ. 145 ορίζει ποίον καλείται Πρώτον Συμβούλιον, ως και το 84 ορίζει ποία τα καθήκοντά του - (Σημ. Ν.Ι.).

87. Το Τριμελές ή Δεύτερον Συμβούλιον ^(γ) έχει τα εξής καθήκοντα.

α') Επαγρυπνεί την πρόοδον και επιμελείται την επίτευξιν του σκοπού της συστάσεως της Σχολής.

β') Συγκαλεί το Πρώτον Συμβούλιον, όταν η ανάγκη το καλέση.

γ') Κοινοποιεί εις το Πρώτον Συμβούλιον πάν ό,τι γνωρίζει ως διαφέρον και άξιον γνωστοποιήσεως, εκθέτει τα προκείμενα εις σκέψιν, διευθύνει τα προκείμενα εις σκέψιν και διευθύνει τας ψηφοφορίας.

δ') Εκτελεί τας αποφάσεις του Πρώτου Συμβουλίου· εκδίδει τα αναγκαία έγγραφα περί των της Σχολής χρημάτων και πραγμάτων, καθώς και πάν ένταλμα χρηματικόν, επί τη βάσει του προϋπολογισμού.

ε') Κρατεί την ανταπόκρισιν με όν τινα το καλέση η ανάγκη, και με την Κυβέρνησιν. Η με την Κυβέρνησιν θέλει γίνεσθαι προς μόνην την Γραμματείαν την επί της Δημοσίου Εκπαιδεύσεως, της οποίας την συναίνεσιν θέλει ζητεί εις τα χρήζοντα συναινέσεως από μέρους της εξουσίας. Τοιαύτα δε λογίζονται εκείνα τα έργα, τα οποία δεν δύναται να βάλη εις ενέργειαν το Συμβούλιον αφ' εαυτού κατά τους νόμους, προς τον σκοπόν του, χωρίς της βοηθείας ή της διαταγής της Κυβερνήσεως, ως και τα αντικείμενα, περί όν προβλέπουν αι διατάξεις μου.

ς') Φροντίζει περί της προμηθεύσεως των εις την σχολήν αναγκαίων, έχον περί όλον τούτων βιβλίον απογραφής ^(δ).

---

^(γ) . Ποίον καλείται ούτως; άρθρ. 145 - Συγκροτείται κατά τριετίαν, και πώς; άρθρ. 70, 80 και 81. Έχει γραμμ. άρθρ. 84 - Μισθοδοσία του, άρθρ. 66 - Λαμβάνει λογαριασμόν από τον οικονόμον. Διαφωνίας δ' ούσης; ίδε άρθρ. 163, εδ. ζ'. - (Σημ. Ν.Ι.).

^(δ) . Ίδε τα άρθρ. 90, 126 - (Σημ. Ν.Ι.).

ζ') Πληροφορείται, αν νομίση αναγκαίον, περί της μηνιαίας καταστάσεως του Ταμείου, εξετάζει και αποφασίζει τους μηνιαίους προϋπολογισμούς των τακτικών εξόδων, έχουν υπ' όψιν τον ενιαύσιον, και κρατεί ακριβείς λογαριασμούς περί όλων των εσόδων και εξόδων.

η') Φροντίζει περί της ασφαλούς ενοικιάσεως των ακινήτων κτημάτων της σχολής, συντάττον επίσημα συμβόλαια περί της ενοικιάσεως. Η ενοικίασις γίνεται επί τη βάσει του προϋπολογισμού, αν δε τούτο δεν είναι δυνατόν, συγκαλείται το Πρώτον Συμβούλιον διά να αποφασίση ^(ε).

θ') Φροντίζει περί της εγκαίρου εισπράξεως των ενοικίων και τόκων, εκδίδον τα περί της εισπράξεως έγγραφα ^(στ).

ι') Φροντίζει περί της παραλαβής των εις χρήματα, βιβλία, κλπ. δωρημάτων, διαθέτον αυτά κατά την θέλησιν του δωρητού. Αι δωρεαί εγγράφονται εις βιβλίον της απογραφής ^(α).

ια') Φροντίζει να φυλάττηται προσηρτημένον εις τα δωμάτια της Σχολής απόσπασμα του άρθρου 79 και επ. της παρούσης μου, και το πρόγραμμα το περί των μαθημάτων.

ιβ') Έχει σφραγίδα φέρουσαν εν τω μέσω Σταυρόν, γύρωθεν δε τας λέξεις, ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣ. ΡΙΖΑΡΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ.

ιγ') Κρατεί το βιβλίον των απογραφών και το ονοματολόγιον των υποτρόφων, και καθηγητών της Σχολής.

(δ). Ίδε τα άρθρ. 90, 126 - (Σημ. Ν.Ι.).

(ε). Εις το εδάφιον αυτό αναφέρεται το εδ. στ' του άρθρου 83 της παρούσης - (Σημ. Ν.Ι.).

(στ). Συνδύασ. άρθρ. 88 εδ. α' - (Σημ. Ν.Ι.).

(α). Μέχρι τούδε δύο τινά είναι σημειωτέα ως προς τούτο. το μεν, περί των 12 χιλ. δραχμών, άς αφιέρωσεν εις την Σχολήν ο εντιμότατος κ. Κομιζόπουλος, ίνα σπουδάζη εις υπότροφος, το δε, περί τόπου τινός, τον οποίον η Κυβέρνησις εδώρησεν εις την Σχολήν, παρακείμενον εις το κατάστημά της. - (Σημ. Ν.Ι.).

87. Όταν συμβή προσωρινόν τι κώλυμα εις κανέν εκ των μελών του Τριμελούς ή Δευτέρου Συμβουλίου, παραλαμβάνεται, μέχρι της επανόδου του, εκείνο εκ των άλλων μελών, του οποίου το όνομα έρχεται κατόπιν.

ΤΑΜΙΑΣ ^(β)

88. Καθήκοντα του Ταμίου είναι τα ακόλουθα.

α') Ενεργεί τας συνάξεις των ενοικίων και τόκων, κατά τα υπό του Συμβουλίου εκδιδόμενα γραμμάτια· δεν έχει δε να κάμη άλλας εισπράξεις ειμή όσας διαταχθή από το Συμβούλιον ^(γ).

β') Εξοφλεί τα εντάλματα της πληρωμής. Πάσα δε πληρωμή γενομένη άνευ εντάλματος είναι εις βάρος του.

γ') Κρατεί ισολογισμόν των συνάξεων και πληρωμών κρατεί ημερολόγιον (journal) παριστάνον αφ' ημέρας εις ημέραν ό,τι λαμβάνει ή πληρώνει εφ' οποιωδήποτε λόγω.

δ') Διευθύνει εις το τέλος εκάστου μηνός αντίγραφον του ισολογισμού εις το Συμβούλιον το Τριμελές.

ε') Είναι υπεύθυνος διά την διαχείρισιν και, ένεκα τούτου, προσφέρει κτηματικήν εγγύησιν όχι κατωτέραν των είκοσι χιλιάδων δραχμών. Επί του ακινήτου κτήματος εγγράφεται υποθήκη, της οποίας επιτρέπεται η διαγραφή μετά την έγκρισιν της ληψοδοσίας, ως ειδικώτερον ορίζει η διάταξις 97 της παρούσης μου.

ς') Έχει σφραγίδα φέρουσαν εν τω μέσω Σταυρόν κύκλωθεν δε τας λέξεις: Ταμίας της Εκκλ. Ριζαρίου Σχολής.

(β) Περί εκλογής του άρθρον 80, 82, 84, εδ. 10 - Δεν έχει ψήφον. άρθρ. 82' 145. - Αντιμισθία του, άρθρ. 82, 84, εδ. 10 - (Σημ. (N.I)).

(γ). Παράβαλε άρθρον 87, εδ. θ' - (Σημ. N.I.).

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ^(δ)

89. Ο Γραμματεύς έχει τα εξής καθήκοντα.

α') Προσυπογράφει εις την αλληλογραφίαν του Τριμελούς Συμβουλίου.

β') Προετοιμάζει τα αναγκαία έγγραφα του Τριμελούς Συμβουλίου.

γ') Κρατεί το βιβλίο των εισερχομένων και εξερχομένων.

90. Τα βιβλία της Σχολής πρέπει να είναι ηριθμημένα και μονογραφημένα εις την αρχήν δε και το τέλος αυτών συντάσσεται έκθεσις, διαλαμβάνουσα τον αριθμόν των σελίδων. Η έκθεσις αυτή υπογράφεται παρά των μελών του Πρώτου Συμβουλίου· τα φύλλα του ημερολογίου και ονοματολογίου πρέπει να ήναι διαπερασμένα κατά την κάτω άκραν με κλωστήν, της οποίας αι άκραι πρέπει να ήναι συνειλημμένοι εν τω τέλει αυτών υπό την σφραγίδα του δευτέρου Συμβουλίου.

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ^(α)

91. Συμφώνως με το άρθρ. 114 του περί Δήμων Νόμου, θέλω να συντάττηται κατ' έτος προϋπολογισμός, ός τις θέλει εμπεριέχει διά το επόμενο έτος.

α') Όλας τας σχολής εισπράξεις, τόσον τας σταθεράς, ωρισμένας και αορίστους, καθώς και τας μη σταθεράς.

β') Όλας τας δαπάνας.

γ') Όλα τα προς απάντησιν των εξόδων συντελούντα μέσα.

92. Το καταστρωθησόμενον περί εξετάσεως του προϋπολογισμού πρωτόκολλον πρέπει να περιέχη την αιτιολογίαν διά πάσαν

^(δ) . Περί της εκλογής και μισθοδοσίας του, ίδε άρθρον 83, - (Σημ. Ν.Ι.).

^(α) . Σύνταξις του ενιαυσίου προϋπολογισμού, άρθρ. 84 - Του μηνιαίου, άρθρ. 87. - Τροπολογία των περί τούτων διατάξεων. ίδε άρθρ. 157 - (Σημ. Ν.Ι.).

μερίδα, και τυχούσης διχογνωμίας, να αναφέρη τας διαφόρους γνώμας των μη συμφωνούντων με την πλειονοψηφίαν. Μετά ταύτα, ότε εγκριθείς προϋπολογισμός, και τα πρακτικά των συσκέψεων, διευθύνονται προς την αρμοδίαν Διοίκισιν, τουλάχιστον δύο μήνας προ της ενάρξεως του διοικητικού έτους.

93. Λαβούσα η Διοικητική Αρχή τον προϋπολογισμόν τον εξετάζει άνευ αναβολής, και τον καθυποβάλλει με τας γνωμοδοτήσεις της εις την αρμοδίαν Αρχήν, (συμφώνως με το Άρθρ. 107 του περί Δήμων Νόμου), ήτις χρεωστεί να δώση την έγκρισίν της ανυπερθέτως, εάν δεν εύρη τίποτε, προσβάλλον τα συμφέροντα ή τας υποχρεώσεις του καταστήματος, ή και αυτής της Επικρατείας.

94. Εάν αποποιηθή την έγκρισιν πρέπει να έκθεση τους λόγους· αλλ' εις τοιαύτην περίπτωσιν το Τριμελές Συμβούλιον έχει το δικαίωμα να εκκαλή προς την προεστώσαν Πολιτικήν Αρχήν, ως το άρθρ. 108 του περί Δήμων Νόμου διατάττει.

95. Κατά τον εγκριθέντα προϋπολογισμόν και εντός των όρων αυτού, διευθύνει το Τριμελές Συμβούλιον τα του καταστήματος, κατά τους περί διαχειρίσεως κανόνας· εκδίδει δε προς τον Ταμίαν διαταγήν διά πάσαν μερίδα εισπράξεως και δαπάνης. Το τριμελές δεύτερον Συμβούλιον δεν έχει την άδεια να διάταξη δαπάνην, μη αναφερομένην ρητώς εις τον προϋπολογισμόν, εκτός μόνον όταν λάβη την πληρεξουσιότητα, ή δευτέραν νόμιμον απόφασιν του πρώτου Συμβουλίου· αλλ' εις τοιαύτην περίπτωσιν πρέπει να επισυναφθή εις πάσαν πληρωμήν η απόφασις, επί της οποίας θεμελιούται, και η έγκρισις της Α.Μ.

96. Ο εγκριθείς προϋπολογισμός δημοσιεύεται διά δύο Ελληνικών Εφημερίδων.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ^(β)

97. Ο Ταμίας της Σχολής καταστρώνει το πολύ δύο μήνας μετά παρέλευσιν του έτους τον λογαριασμόν του καταστήματος, και τον παραδίδει εις το τριμελές ή δεύτερον Συμβούλιον. Εις τον λογαριασμόν τούτον εκτίθενται όλα τα χρήματα, ή είδη, έξοδα και έσοδα του καταστήματος.

98. Το Τριμελές ή Δεύτερον Συμβούλιον εξετάζει αυτόν και τον καθυποβάλλει εις το πρώτον Συμβούλιον αφού δε θεωρηθή και παρά τούτου, καθυποβάλλεται μετά των απαιτουμένων παρατηρήσεων εις την αρμόδιαν Αρχήν προς επιθεώρησιν και έγκρισιν. Κατά της αποφάσεως ταύτης γίνεται η έκκλησις εις το Ελεγκτικόν Συνέδριον, κατά τον περί Δήμων Νόμον.

99. Ο Απολογισμός ούτος εγκριθείς δημοσιεύεται διά δύο Ελληνικών Εφημερίδων.

ΥΠΟΤΡΟΦΟΙ

100. Θέλω και διατάττω να δίδονται συντάξεις εις είκοσι νέους οίτινες διά τούτο ονομάζονται υπότροφοι της Σχολής καθ' ολόκληρον πενταετίαν κατόπιν δε να παραλαμβάνονται άλλοι και ούτως εφεξής ^(α).

101. Οι δέκα εξ αυτών των υποτρόφων οι οποίοι θέλουν εκλέγεσθαι εξ οικογενειών της ελευθέρας Ελλάδας, θέλουν λαμβάνει τριάκοντα δραχμάς εις το τέλος εκάστου μηνός εν διαστήματι πέντε ετών αν τα εκ της περιουσίας μου εισοδήματα το επιτρέψωσιν, η δε σύνταξις των 30 δραχμών δεν φανή αρκούσα, η Κυβέρνησις δύναται να την αυξάνη μέχρι των 40 δραχμών, ειδοποιούσα περί τούτου τους

---

^(β) . Ίδε την εις άρθρ. 91 υποσημείωσιν. - (Σημ. Ν.Ι.).

^(α) . Παραλαμβάνονται άλλοι; άρθρ. 65 - (Σημ. Ν.Ι.).

εκτελεστάς της διαθήκης μου ^(β).

102. Συντάξεις δύνανται μόνον εκείνοι οι μαθηταί να λάβωσιν, όσοι διήνυσαν το Ελληνικόν Σχολείον της πατρίδος των, και διεκρίθησαν εις την σπουδὴν των, και περιπλέον όσοι είναι άποροι, και καθόλου αμέμπτου διαγωγῆς, και αποφαίνονται ότι μετά την τελείωσιν της σπουδῆς των θέλουν αναδεχθῆ Ιερατικόν επάγγελμα· δίδεται δε η προτίμησις εις τους υιούς των εχόντων ιδιαίτερας εκδουλεύσεις προς την πατρίδα πατέρων ή Ιερέων.

103. Όστις θέλει να παραδεχθῆ ως υπότροφος, πρέπει 4 εβδομάδας προ της ενάρξεως του διοικητικού έτους, να δώση αμέσως εις την επί των Εκκλησιαστικών Γραμματείαν την αίτησίν του, συνωδευμένων συγχρόνως και με τα αποδεικτικά της σπουδῆς του, της πενίας και της διαγωγῆς του, έπειτα και των ιδιαίτερων εξετάσεων του Ελληνικού Σχολείου της πατρίδος του, και να υποσχεθῆ εν αυτή συγχρόνως, ότι μετά την τελείωσιν των μαθημάτων του θέλει αφιερωθῆ εις το Ιερατικόν επάγγελμα. Η Γραμματεία των Εκκλησιαστικών, λαβούσα τας προτάσεις ταύτας, θέλει υποβάλλει εις την Α.Μ. υποψηφίους προς την έγκρισιν αι συντάξεις δε όλαι θέλουν εγκρίνεσθαι κατά πάν έτος επί τη βάσει των, παρά των υποτρόφων καθυποβληθησομένων εις την Γραμματεία των Εκκλησιαστικών, αποδεικτικών των εξετάσεων περί της προόδου, της σπουδῆς των, και περί της διαγωγῆς των, διά να εξακολουθούν να τας λαμβάνουν εκ νέου· αν αποβληθώσιν, επιστρέφουν τα δαπανηθέντα δι' αυτούς.

104. Η περί της παραλαβῆς των δέκα υποτρόφων έγκρισις της Α.Μ. και η περί εξακολουθήσεως της συντάξεως απόφασις της επί των Εκκλησιαστικών Γραμματείας θέλω να κοινοποιώνται υπό ταύτης εις το τριμελές ή δεύτερον Συμβούλιον προς οδηγίαν του.

^(β) . Ετροποποιήθη εν μέρει, άρθρ. 161 επ. - (Σημ. Ν.Ι.).

105. Η σύνταξις άρχεται αφ' ής ημέρας καταγραφή ο υπότροφος εις το ονοματολόγιον. Εγγράφεται δε εν αυτώ από της ημέρας της ενάρξεως των μαθημάτων του εις την ημητέραν Σχολήν.

106. Έκαστος εκ των δέκα αυτών υποτρόφων οίτινες έδωσαν την υπόσχεσιν να ακολουθήσωσι το Ιερατικόν επάγγελμα, είναι υπόχρεος, μετά την αποπεράτωσιν των μαθημάτων, ν' αναδεχθή το Ιερατικόν επάγγελμα, χειροτονούμενος ως τοιούτος εντός της Ελλάδος· αν δεν κάμωσι τούτο, οφείλουν να επιστρέψωσιν όλην την χρηματικήν βοήθειαν, την οποίαν έλαβον κατά το διάστημα του καιρού, εις το οποίον εσπούδασαν ως υπότροφοι. διά να πραγματοποιήται δε η επιστροφή αύτη της χρηματικής βοήθείας, διατάττω το τριμελές ή δεύτερον Συμβούλιον να λαμβάνη αποχρώσαν πρόνοιαν (πριν χορηγήση πολλοστόν μέρος της συντάξεως), ώστε οι παραληφθέντες ως υπότροφοι να δίδωσιν ανάλογον εγγύησιν εις κτήματα ίδια ή άλλων, συναινούντων, ότι θέλουν επιστρέψει την χρηματικήν βοήθειαν, αν τέσσαρα έτη, μετά την αποπεράτωσιν της σπουδής των, δεν αναδεχθώσιν το Ιερατικόν επάγγελμα· όθεν πρέπει να εγγράφηται εγκαίρως υποθήκη επί του κτήματος.

107. Αν θέσις τις εκ των δέκα αυτών υποτρόφων εκκενωθή, η αντικατάστασις θέλω να γίνηται κατά τας ανωτέρω διατάξεις των άρθρ. 100 και επόμενα.

108. Αι διατάξεις αύται, περί ών έγινε λόγος εις τα άρθρ. 100 έως 107 της παρούσης μου, δεν εφαρμόζονται εις τους άλλους δέκα υπότροφους, περί ών διατάττω τα ακόλουθα.

109. Οι δέκα ούτοι υπότροφοι θέλω να κατάγονται από το Ζαγόρι, την πολυπόθητον πατρίδα μου.

110. Εκάστη Κωμόπολις του Ζαγορίου, ανεξαιρέτως, δύναται να εκλέγη, διά κλήρου, ένα ή δύο τέκνα εκ των ενδεεστέρων

οικογενειών, συντάπτουσα περί τούτου πράξιν, και προτιμώνσα πάντοτε εκείνα, όσα, σκοπεύοντα να αναδεχθώσι το Ιερατικόν επάγγελμα μετά την αποπεράτωσιν της εις την ημετέραν Σχολήν σπουδής των, αποδεικνύουσι δι' αποδεικτικού των διδασκάλων των, ότι έχουν τας αναγκαίας προεισαγωγικάς γνώσεις, γινώσκοντες τουλάχιστον τα δύο μέρη του λόγου της Ελληνικής Γραμματικής, την Αριθμητικήν, και, κατά το μάλλον και ήττον, την Ελληνικήν Ιστορίαν.

111. Οι παρά των Κοινοτήτων του Ζαγορίου εκλεχθέντες οφείλουν να διευθύνωσι προς τους Εκτελεστάς της διαθήκης μου, - α') αντίγραφον της πράξεως της Κοινότητος, ήτις ήθελε τους διαλέξει ως υποτρόφους. - β') τα πρωτότυπα, περί της ευφυίας και επιδόσεώς των εις τα μαθήματα, αποδεικτικά των διδασκάλων των. Αμφότερα τα αποδεικτικά πρέπει να φέρωσιν επικυρωμένας τας υπογραφάς παρά του Μητροπολίτου του τόπου εκείνου· διευθύνονται δε εις τους Εκτελεστάς της διαθήκης μου, δι' οπουδήποτε μέσου πάντοτε προ της ενάρξεως του έτους, ουδέποτε δε τέσσαρας μήνας αργότερα.

112. Το πρώτον εννεαμελές Συμβούλιον, λαβόν τα αποδεικτικά ταύτα, οφείλει κατά τον Μάιον μήνα να ρίπη τα ονόματα των στείλάντων τα έγγραφα εις κληρωτίδα· μετά ταύτα δε, ανακινουμένης της κληρωτίδος, εξάγονται δέκα ονόματα και εκείνοι οι νέοι, των οποίων τα ονόματα προεξέλθουν, θεωρούνται ως υπότροφοι. αι τοιαύται κληρώσεις επαναλαμβάνονται μετά την έξοδον των προκληρωθέντων υποτρόφων. Επιθυμώ να γίνηται η κλήρωσις αύτη δημοσία και ενώπιον του επί της Εκπαιδεύσεως Γραμματέως της Επικρατείας, ει δυνατόν επί τούτω μάλιστα θέλω να ειδοποιηται ούτος, και να κοινοποιώνται διά δύο Ελληνικών Εφημερίδων αι γενησόμεναι κληρώσεις.

113. Τούτων ούτω γενομένων, το τριμελές δεύτερον Συμβούλιον λαμβάνει πρόνοιαν να ειδοποιήση διά παντός μέσου (και δι' αυτού του Ελληνικού Προξένου) τους εκλεχθέντας νέους, διά να μεταβώσιν εις Αθήνας προς τον σκοπόν της σπουδής εντός της ημετέρας Σχολής. Το όνομα, το επώνυμον και η πατρίς των κληρωθέντων υποψηφίων, δημοσιεύονται και δι' όλων των Ελληνικών Εφημερίδων.

114. Φθάνοντες εις Αθήνας οι δέκα υπότροφοι, οφείλουν να εγχειρίζωσιν εις το τριμελές Συμβούλιον αναφοράν, δηλοποιούντες ότι, μετά την αποπεράτωσιν των μαθημάτων των, θέλουν γίνει Ιερείς.

115. Η σύνταξις αυτών άρχεται από της ενάρξεως των μαθημάτων των, εις την Εκκλ. Σχολήν.

116. Θέλω, ώστε τον πρώτον μόνον μήνα οι δέκα υπότροφοι, της πατρίδος μου να λάβωσι πενήκοντα δραχμάς περιπλέον της κανονισθείσης συντάξεως των τεσσαράκοντα δραχμών κατά μήνα, και τούτο διά τα έξοδα της μεταβάσεως μίαν και μόνην φοράν ^(α).

117. Θέλω, ώστε όσοι των δέκα υποτρόφων της πατρίδος μου διέλθουν τα μαθήματα της Σχολής μου, και βεβαιώσωσι, δι' αποδεικτικών των διδασκάλων αυτής, ότι ευδοκίμησαν, να λαμβάνουν, εξερχόμενοι, έκαστος εκατόν (100) δραχμάς άπαξ ^(β).

118. Αν συμβή να μείνη κενή θέσις υποτρόφου εκ των της πατρίδος μου, να εκλέγηται έτερος κατά τον ορισθέντα τρόπον θετομένων εις κλήρωσιν των ονομάτων εκείνων, όσοι απέτυχαν εις την προγενομένην κλήρωσιν. Θέλω δε, ώστε να έρχωνται πάντοτε νέα

(α) Ίδε άρθρ. 166 - (Σημ. Ν.Ι.).

(β). Ίδε άρθρα 84 εδ. 13 και άρθρ. 166 - (Σημ. Ν.Ι.).

έγγραφα (κατά το άρθρ. 109 και επόμενα της παρούσης μου) άμα παρέρχονται πέντε έτη από της συστάσεως της Σχολής. Εις τας νέας εκλογάς απαιτείται νέων εγγράφων αποστολή, τα δε προσταλέντα αποδεικτικά χρησιμεύουν μόνον διά την μίαν πενταετίαν, εις την αρχήν της οποίας εστάλησαν.

119. Θέλω να αποβάλωσιν οι Εκτελεσταί της παρούσης μου εκείνον εκ των δέκα αυτών νέων, όστις αποδειχθή ανάξιος του ιερού επαγγέλματος της Ιερωσύνης, ή ανεπιτήδειος ηθικής βελτιώσεως· προ της αποβολής όμως ερωτάται η επί της Δημοσίου Εκπαιδεύσεως Γραμματεία, η απόφασις της οποίας εκτελείται.

120. Εκάστου υποτρόφου το όνομα, το επώνυμον και η πατρίς εγγράφεται εις το Ονοματολόγιον, εις την στήλην δε των παρατηρήσεων σημειώνεται η εποχή της εξόδου του.

121. Οι δέκα υπότροφοι της πατρίδος μου πρέπει να λαμβάνωσι τεσσαράκοντα δραχμάς κατά μήνα από της εις το Ονοματολόγιον εγγραφής των ^(γ).

ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΙΝΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΜΟΥ

122. Όλαι αι πωλήσεις οποιουδήποτε μέρους της Σχολής θέλουσι γίνεσθαι επί δημοπρασίας ^(δ).

123. Διά να γίνη επισκευή της οικοδομής απαιτείται να συνταχθώσι πρότερον παρ' ειδημόνων σχέδια, και προϋπολογισμός των εξόδων.

124. Διά τας συσκέψεις των νομικών ζητημάτων, το Πρώτον εννεαμελές Συμβούλιον ζητεί την συμβολήν των ανεγνωρισμένων

---

^(γ) . Ετροποποιήθη, άρθρ. 161 - (Σημ. Ν.Ι.).

^(δ) . Τδε άρθρ. 64, 84, εδάφ. 4 - (Σημ. Ν.Ι.).

δικηγόρων ^(ε).

125. Διά πάσαν ζημίαν, προκύπτουσιν εκ της παραμελήσεως των περί διαχειρίσεως κανονισμών, αποζημιούται η Σχολή παρά των αιτίων.

126. Κατ' έτος, το Τριμελές Συμβούλιον δύναται να εξοδεύση έως πεντακοσίας δραχμάς εκ του εισοδήματος της Σχολής, διά να προμηθεύονται εν αυτή τα απαιτούμενα, κατά γνωμοδοτήσιν των Καθηγητών, βιβλία, εις το πρώτον φύλλον των οποίων θέλει τίθεσθαι η σφραγίς του Συμβουλίου. Τα βιβλία σημειώνονται εις το βιβλίον των απογραφών, φυλαττόμενα με προσοχήν ^(στ).

127. Θέλω, ώστε αι παραδόσεις των μαθημάτων να γίνονται δημοσίως, και εις την καθομιλουμένην γλώσσαν.

128. Αι θέσεις των μαθητών εις τας παραδόσεις θέλουν αριθμείσθαι και δίδεσθαι εις έκαστον κατά την τάξιν της εγγραφής με γραμματίον εισιτήριον. Εις τας παραδόσεις δύναται να παρευρίσκονται, συγκαταθέσει των καθηγητών, και ακροαταί ^(α).

129. Εις τας παραδόσεις επικρατεί εντελής ελευθερία· αλλ' οι Καθηγηταί χρεωστούν να μη παρεκτρέπωνται από τα από τον Νόμον υπαγορευόμενα.

130. Εκ των καθημερινών εξόδων του καταστήματος θέλουν προμηθεύεσθαι οι θάλαμοι των παραδόσεων με όλα τα χρειώδη, φωτιζόμενοι, καθαριζόμενοι και θερμαινόμενοι, οσάκις είναι ανάγκη.

(ε). Ίδε άρθρ. 84, εδ. 11 - (Σημ. Ν.Ι.).

(στ). Παράβ. άρθρ. 87, εδ. 6, άρθρ. 90 και 164, εδάφ. τελευταίον - (Σημ. Ν.Ι.).

(α). Ίδε άρθρ. 161 - (Σημ. Ν.Ι.).

131. Καθήκον των καθηγητών και διδασκάλων είναι να ακολουθώσιν εις τας παραδόσεις των ακριβώς τα εγκεκριμένα προγράμματα των μαθημάτων, προσδιορίζοντες ώρας των παραδόσεων, κατά τας ώρας του έτους, με τρόπον, ώστε να προσλαμβάνονται αι επιβλαβείς, διά τους σπουδάζοντας, συγκυρίαί και συμπτώσεις.

ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

132. Επειδή μόνη η συνεχής επιστάσια εγγυάται την ακριβή εκτέλεσιν το καθηκόντων, παρακαλώ τους Εκτελεστάς της διαθήκης μου να επισκέπτωνται τας παραδόσεις και την βιβλιοθήκην.

133. Διά τον προσδιορισμόν της σειράς, καθ' ήν οι μαθηταί θέλουν κατατάττεσθαι ως προς την πρόοδον αυτών εις έκαστον των μαθημάτων, θέλουν χρησιμεύσει προ πάντων τα έγγραφα αυτών γυμνάσματα, αι προφορικάί λύσεις των προτεινομένων προβλημάτων και η ηθική διαγωγή των.

Προς τούτο έκαστος διδάσκαλος θέλει εγγράφει, ιδιοχείρως και ευσυνειδήτως, εις βιβλίον ηριθμημένον, την πρόοδον, επιμέλειαν και διαγωγήν των μαθητών διά τον σκοπόν τούτον θέλει γίνεσθαι εκάστην έκτην εβδομάδα ανά έν έγγραφον γύμνασμα.

134. Την τελευταίαν εβδομάδα εκάστης εξαμηνίας θέλουν γίνεσθαι δημόσιαι εξετάσεις. Προ δε των εξετάσεων θέλουν επαναλαμβάνεσθαι, όσον το δυνατόν συντόμως τα κατά το διάστημα της εξαμηνίας διδαχθέντα. Η μετά την δευτέραν εξαμηνίαν εξέτασις είναι γενική εξέτασις δι' όλον το έτος. Αι εξετάσεις γίνονται ενώπιον όλων των Καθηγητών και των πλειοτέρων μελών του Πρώτου Συμβουλίου· επιτρέπεται δε εις έκαστον η εις τας εξετάσεις είσοδος.

135. Έκαστος μαθητής χρεωστεί να εμφανίζηται εις τας εξετάσεις, και μόνον δ' ασθενείαν ή άλλην κατεπείγουσαν αιτίαν

δύναται να λείψη από αυτάς· οι άνευ ανάγκης απόντες προσκαλούνται από τον υπηρέτην του Σχολείου, και, μη εμφανισθέντες, παιδεύονται καθ' όν τρόπον η πλειονοψηφία του πρώτου Συμβουλίου κρίνει αρμοδιώτερο.

136. Προς αποφυγήν πάσης μεροληψίας προσδιορίζεται από τα εις το διάστημα του έτους παραδοθέντα μαθήματα, το μέρος ή το τεμάχιον, επί του οποίου θέλει γίνει εξέτασις· ο δε εξετασθησόμενος προσδιορίζεται διά κλήρου.

137. Ο προβιβασμός εις τας ανωτέρω τάξεις προσδιορίζεται κατά το αποτέλεσμα των εξετάσεων απαγορεύεται δε μετά πάσης αυστηρότητος ο προβιβασμός των μη εχόντων την ανήκουσαν ικανότητα, οίτινες χρεωστούν να ακούσουν εκ νέου τα μαθήματα της αυτής τάξεως, εις ήν ευρίσκοντο το προλαβόν έτος.

138. Μετά τας εξετάσεις της β' εξαμηνίας θέλουν διανεμέσθαι εις τους αριστεύσαντας βραβεία.

139. Εις έκαστον των μαθητών θέλουν δίδεσθαι αποδεικτικά περί της προόδου και διαγωγής των εις το διάστημα του έτους. Είς εκ των Καθηγητών, ο προσδιορισθησόμενος, θέλει συντάττει τα αποδεικτικά, κατά τα σημειωθέντα εις το βιβλίον, περί ού γίνεται λόγος εις το άρθρ. 103. Τα αποδεικτικά ταύτα επικυρώνονται, ως προς την υπογραφήν, παρά του Τριμελούς Συμβουλίου.

140. Αι περί επιμελείας και προόδου σημειώσεις διαιρούνται εις έξι τάξεις, ήτοι κάλλιστα, καλώς, σχεδόν καλώς, μετρίως, μετριώτατα και κακώς.

141. Κατά το τέλος εκάστου έτους, οι Καθηγηταί ομού καθυποβάλλουν διά του Διοικητού, εις την επί των Εκκλησιαστικών Γραμματείαν, περιεκτικήν έκθεσιν περί του αποτελέσματος των

εξετάσεων, της καταστάσεως του Σχολείου και περί εκάστου αντικειμένου, το οποίον θεωρούν άξιον αναφοράς.

142. Απόκειται εις την σύνεσιν των Εκτελεστών της παρούσης μου να προκαλέσωσι διορισμόν Εφορείας, υποκειμένης εις την επί των Εκκλησιαστικών Γραμματείαν, διά τας εξετάσεις.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΙΚΑΙ Ή ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

143. Όλα τα κληροδοτήματα, περί ών διαλαμβάνουσι τα άρθρα 51 έως 59 της παρούσης μου, θέλουσι δοθή εκ των εισοδημάτων της Εκκλησιαστικής Σχολής αλλά θέλει διαταχθή η πληρωμή των, αφού το Πρώτον Συμβούλιον την εγκρίνει εγγράφως.

144. Το διά την Σχολήν του Μονοδενδρίου προσδιορισθέν αΐδιον κληροδοτήμα θέλει δίδεσθαι κατ' έτος, ως ειδικότερον ορίζει το άρθρον 61 της παρούσης μου, εκ των εισοδημάτων της Εκκλησιαστικής Σχολής θέλει δε διατάττεσθαι η πληρωμή, αφού το Πρώτον Συμβούλιον την διατάξει εγγράφως.

145. Εις όσα άρθρα της παρούσης μου αναφέρω τας λέξεις ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ, εννοώ τα εννέα μέλη των Εκτελεστών της διαθήκης μου· λέγω δε εννέα, διότι ο εις εξ αυτών θέλει εκλέγεσθαι Ταμίας, μη έχων ψήφον (αν δε τα βάρη του Ταμίου ανατεθώσιν εις πρόσωπον μη συμπεριλαμβανόμενον εις τους δέκα Εκτελεστάς, ο τελευταίος τούτων, ως ειρήται, δεν θέλει έχει ψήφον). ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ εννοώ το Τριμελές Συμβούλιον, το οποίον κυρίως θέλει διοικεί κατά τριετίαν ^(α).

---

^(α) . Καθήκοντα του Πρώτου Συμβουλίου, ίδε άρθρ. 83 και 164 Αποβίωσις τινός των μελών του, ίδε άρθρ. 85, 153 και 156. Πόσα μέλη του συνέρχονται προς διάσκεψιν; Ίδε άρθρ. 86, Κωλύματα προς διάσκεψιν, άρθρ. 146. Πώς συγκροτείται το Τριμελές Συμβούλιον, άρθρ. 70, 80 και 81. Γραμματεύς αυτού, άρθρ. 83. Καθήκοντα και υποχρεώσεις του, άρθρ. 87 και 164. Μισθοδοσία, άρθρ. 66' Σφραγίς, άρθρ. 87. Κωλύματα και αναπλήρωσις, άρθρ. 87, 153 και 156. - (Σημ. Ν.Ι.).

146. Είπον, και πάλιν επαναλαμβάνω, ότι όσα κεφάλαια τύχη να έχω αυτός εγώ δανεισμένα, να μένωσι διά παντός απαραμείωτα, τινά δε και αμετακίνητα, ως διαλαμβάνει ειδικώτερον το άρθρ. 63 της παρούσης μου. Πάσα παράβασις να πίπτη εις βάρος του ενεργήσαντος αυτήν, και παρακαλώ μάλιστα και την Κυβέρνησιν της Ελλάδος να εφορεύη κατά τούτο.

147. Είπον, και πάλιν επαναλαμβάνω, ότι τα ακίνητα κτήματα της Σχολής λογίζονται αναπαλλοτριώτα. Το Πρώτον Συμβούλιον της Σχολής όμως έχει την άδειαν να γνωμοδοτήσει περί της απαλλοτριώσεώς των, και το αρμόδιον Δικαστήριον δύναται, αν το εγκρίνη, να διάταξη την πώλησιν ^(α). Διατάττω όμως, ώστε το κεφάλαιον της τιμής της πωλήσεως του ακινήτου να δανεισθή ασφαλώς, και να μένη διά πάντα απαραμείωτον. Πασά παράβασις θέλει πίπτει εις βάρος ούτινος την ενήργησε. Παρακαλώ δε και την Κυβέρνησιν του Βασιλέως της Ελλάδος να επιτηρή, χωρίς να έχη καμμίαν εξουσίαν επί των χρημάτων ^(β).

148. Αν τύχη να γίνη επισκευή ακινήτου τινός, τα έξοδα να γίνονται από τα εισοδήματα, διότι τα κεφάλαια πρέπει να μένωσιν απείρακτα.

149. Αν ποτέ συμβή να μη ευρεθώσι τα πέντε μέλη του Πρώτου Συμβουλίου, διά να μορφώσωσι την πλειοψηφίαν, ως διαλαμβάνει το άρθρ. 86 της παρούσης μου, θέλω να αναπληρώνωνται (αλλά μόνον διά το αντικείμενον, περί ού πρόκειται· διότι περί της παντοτεινής ελλείψεως Εκτελεστού τινός προβλέπει η παρούσα μου) διά των Καθηγητών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Όθωνος.

---

^(α) . Ίδε άρθρ. 64, 84 εδ. δ' και άρθρ. 122. Μέχρι τούδε επωλήθη μόνον το οικόπεδον, περί ού διαλαμβάνει το άρθρ. 47, εις τιμήν ανωτέραν εκείνης, εις ήν το ηγόρασεν ο διαθέτης. - (Σημ. Ν.Ι.).

^(β) Παράβαλε άρθρ. 151 - (Σημ. Ν.Ι.).

150. Θέλω και διατάττω, ώστε τα χρήματα, όσα ευρεθώσιν εις την οικίαν μου κατά την αποβίωσίν μου, να δανεισθώσιν ενυποθήκως και ασφαλώς, διά να χρησιμεύσωσιν οι τόκοι των διά την Σχολήν.

Αν εις το μέλλον δανείσω χρήματα, οι Εκτελεσταί θέλουν εύρει τας αναγκαίας σημειώσεις· ο τόκος δε και αυτών να χρησιμεύση διά τας ανάγκας της Σχολής.

151. Η Κυβέρνησις της Ελλάδος έχει, δυνάμει της παρούσης μου, το δικαίωμα να ενάγη τους Εκτελεστάς της παρούσης μου, αν αδιαφορήσωσιν ή αμελήσωσι προς εκπλήρωσιν τινός των διατάξεών μου, μη έχουσα όμως διαχείρισιν του χρηματικού, ούσης ανεξαρτήτου κατά τα λοιπά της Σχολής ^(γ).

152. Αν η Κυβέρνησις της Α.Μ. του Βασιλέως της Ελλάδος εγκρίνη, ώστε οι φοιτηταί της Εκκλησιαστικής Σχολής να ζώσιν εις έν κατάστημα εφορευόμενοι, δύναται να το διάταξη, κανονίζουσα τούτο όπως εγκρίνη. Εν τοιαύτη όμως περιπτώσει, τα έξοδα των διδασκάλων, των υποτρόφων, και όσα άλλα προσδιώρισα, δεν πρέπει να αυξησωσιν, ειμή μόνον κατά τριακοσίας δραχμάς ^(δ).

153. Άν τις εκ των παρ' εμού διοριζομένων Εκτελεστών εκλίπη πρέπει να αντικαθίσταται έτερος κατά τας διατάξεις της παρούσης μου. Θέλω όμως ώστε ο αντικαθιστάμενος να είναι εκ του ιδίου τόπου, δηλαδή αν εκλίπη Χίος, να αντικαθίσταται Χίος, - αν εκλίπη Κρής, να εκλέγηται Κρής, - αν αποθάνη Ιωαννίτης ^(ε), - αν αποθάνη Ζαγορίσιος, να εκλέγηται Ζαγορίσιος, - αν ο εκλιπών είναι Σμυρναίος,

---

(γ). Παράβαλε άρθρ. 147 - (Σημ. Ν.Ι.).

(δ). Η διάταξις αύτη κατέστη περιττή μετά τας διατάξεις των άρθρ. 161-164 και 166 της παρούσης. - (Σημ. Ν.Ι.).

(ε). Ο διαθέτης παρέλιπε τας λέξεις να εκλέγηται Ιωαννίτης - (Σημ. Ν.Ι.).

να αντικαθίσταται Σμυρναίος, και ούτω εφεξής ^(στ).

154. Ο τόκος των γραμματίων, περί ών γίνεται λόγος εις το πρώτον άρθρον της παρούσης μου, λαμβάνεται καθ' εξαμηνίαν, παρελθούσης δε της προθεσμίας, ο τόκος απόλλυται απόκειται εις την φρόνησιν των Εκτελεστών της παρούσης μου να τα μεταφέρωσιν εις άλλον, όταν αποθάνη, ή και προτήτερα, ο ειρημένος Μαρασλής.

155. Αύτη είναι η τελευταία θέλησις, γνώμη και απόφασίς μου. Πάσα δε άλλη αντιβαίνουσα εις ταύτην, θεωρείται και μένει άκυρος.

Ευχαριστώ δε εκ βάθους ψυχής και καρδίας τον Επουράνιον Δημιουργόν και Σωτήρα διά τας προς εμέ ανεκφράστους ευεργεσίας του· και επικαλούμενος την άπειρον αυτού αγαθότητα, δέομαι μετά δακρύων, ίνα, όταν ευδοκήση να παραλάβη την ταπεινήν μου ψυχήν, να την παραλάβη εν εξομολογήσει και μετανοία την οποίαν συνιστώ εις την πρεσβείαν της υπεραγίας Θεοτόκου και αειπαρθένου Μαρίας, του φύλακός μου Αγγέλου και πάντων των Αγίων της Επουρανίου Βασιλείας. Έπειτα εξαιτούμαι, όλη ψυχή και καρδιά παρά πάντων των αδελφών μου Χριστιανών, ίνα με συγχωρήσωσι τω αμαρτωλώ ότι ως άνθρωπος ήμαρτον προς αυτούς, είτε εν έργω, είτε εν λόγω· δίδω καγώ την οφειλομένην μοι εκ καρδίας συγχώρησιν προς πάντας, όσοι έργω με ηδίκησαν και παρεπίκραναν.

Παρακαλώ και αύθις την χορείαν των Εκτελεστών μου ίνα παρασταθώσι και πράξωσι μετά χριστιανικού ζήλου και πάσης προθυμίας, όπως εκπληρωθώσιν απαραλλάκτως πάντα τα παρ' εμού διαταπτόμενα εν ταύτη τη διαθήκη μου· είμαι δε βέβαιος, ότι, διά της συνετής παραστάσεως και διοικήσεώς των, τα πάντα θέλουν λάβει καλόν και αίσιον πέρας. Ταύτα, κατ' οικείαν μου βουλήν, γνώμην και θέλησιν, διέταξα και διώρισα περί της περιουσίας μου. Αποφαίνομαι

---

^(στ). Ίδε τα άρθρα 86 και 156 - (Σημ. Ν.Ι.).

δε ενώπιον Θεού και ανθρώπων ταύτην την διαθήκην μου κυρίαν, βεβαίαν και απαρασάλευτον, γεγραμμενην και υπογεγραμμένην παρ' εμού αυτού, και εσφραγισμένην με την σφραγίδα μου. Θέλω δε, ώστε να έχη την ισχύν και το κύρος κατά τε τους θείους και ανθρωπίνους νόμους εν παντί κριτηρίω καθεστώτι επί της γης, ώστε μηδένα, ούτε τα όσα διέταξα παρασαλεύειν και ανατρέπειν, ούτε τους ρηθέντας Εκτελεστάς μου παρενοχλείν.

Την πρώτην Ιανουαρίου 1840, εν Αθήναις.

Της παρούσης μου συνετάχθησαν δύο όμοιαι, εξ ών το εν παραδοθήσεται εις τον Συμβολαιογράφον Κωνσταντίνον Πιτάρην, και το έτερον φυλάττεται εις τα έγγραφά μου.

(Τ.Σ.) Γεώργιος Ραδιόνοφ Ριζάρης.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΠΡΩΤΗ

156. Διορίζω τους Κυρίους Νικόλαον Θεοχάρην υπουργόν, Πέτρον Ηπίτην, ιατρόν, καταγόμενον εξ Ηπείρου, Γεώργιον Βέλλιον, Σύμβουλον παρά τη επί της Δικαιοσύνης Γραμματεία, εξ Ιωαννίνων και τον Νικόλαον Ιωαννίδην, αντισταγγελέα παρά τοις εν Αθήναις πρωτοδίκαϊς εκ Ζαγορίου, τιμητικούς Εκτελεστάς της παρούσης μου, και διατάττω.

α') Ότι να μη έχωσι καμμίαν ψήφον ή γνώμην ενόσω ζώσιν οι Εκτελεσταί της παρούσης μου, περί ών γίνεται λόγος εις το άρθρ. 66 αυτής.

β') Επιτρέπεται εις αυτούς να δίδωσιν εν παντί καιρώ νύξιν προς διόρθωσιν των αταξιών, όσας τυχόν ήθελον παρατηρήσει κατά την διοίκησιν των άλλων.

γ') Οσάκις ελλείψη τις εκ των Εκτελεστών της διαθήκης μου διά πάντα, θέλω να αντικαθίσταται ^(α) αναφερομένων, απ' εναντίας της διατάξεως του άρθρ. 85, μόνον καθ' όσον αφορά τα άτομά των η αντικατάστασις θέλει γίνεσθαι, προτιμωμένου του προσημειωθέντος, και ούτως εφεξής ^(β). Εκτός των προσώπων αυτών, θέλω να έχη πληρεστέραν ισχύν η διάταξις του άρθρ. 85 - η παρούσα μου σύγκειται από σελίδας ενενήντα δύο.

Την δεκάτην Ιανουαρίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού τεσσαρακοστού έτους, εν Αθήναις.

Η παρούσα εγράφη και υπεγράφη παρ' εμού του διαθέτου, και επεσφραγίσθη με την σφραγίδα μου.

Γεώργιος Ραδιόνοφ Ριζάρης.

(Τ.Σ.) Γραιοός της Νίζνης.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Σήμερον την εικοστήν πέμπτην Απριλίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού τεσσαρακοστού έτους, εν Αθήναις, ο υποφαινόμενος Γεώργιος Ραδιόνοφ Ριζάρης αποφάσισα να προσθέσω εις την διαθήκην μου ταύτην τα εξής.

157. Εις την παρούσαν διέταξα όσα έκρινα αναγκαία περί του προϋπολογισμού και απολογισμού απόκειται όμως εις την σύνεσιν της Ελληνικής Κυβερνήσεως να τροποποιήση τα περί τούτου, αν το κρίνη αναγκαίον θέλω όμως να ακολουθώνται αι διατάξεις μου μέχρις εκδόσεως Υ.Β. Διατάγματος, τροπολογούντος τα περί τούτου ^(α).

158. Εις την σύνεσιν αυτής απόκειται να επιφέρη και άλλας βελτιώσεις επί αντικειμένων, εφ' όσα σιωπά η παρούσα μου ^(β).

^(α) . Ελλείπουσι, νομίζω, αι λέξεις: υπό των ενταύθα. - (Σημ. Ν.Ι.).

^(β) . παράβαλε άρθρ. 85, 87 και 160 της παρούσης. - (Σημ. Ν.Ι.).

^(α) . Ίδε άρθρα 91-99 μετά των υποσημειώσεων - (Σημ. Ν.Ι.).

^(β) Ίδε άρθρον 84, εδ. ε' και άρθρον 87, εδ. ε'. - (Σημ. Ν.Ι.).

159. Κατά την εικοστήν πέμπτην Απριλίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού τεσσαρακοστού έτους ανεφέρθη εις την επί της Εκπαιδεύσεως Γραμματείαν, διά να εκδοθή Β. Διάταγμα, παραδεχόμενον προτάσεις μου τινάς· η αναφορά μου και το εκδοθησόμενον ίσως διάταγμα προσαρτηθήσονται εις το αντίγραφον της παρούσης μου, όπερ ευρεθήσεται εν τη οικία μου ⁽⁷⁾.

160. Τα τέσσαρα άτομα, τα οποία αναφέρονται εις την πρώτην προσθήκην (αάθρ. 156), πρέπει να προσκαλώνται εις τας συνελεύσεις του Δεκαμελούς Συμβουλίου, αν ευρίσκονται εν τη έδρα της Σχολής, διά να κάμνωσιν απλώς παρατηρήσεις.

Το παρόν εγράφη παρ' εμού, εσφραγίσθη δε με την σφραγίδα μου την εικοστήν πέμπτην Απριλίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού τεσσαρακοστού έτους εν Αθήναις. Το παρόν σύγκειται από ενενήντα τέσσαρας σελίδας.

Υπογράφομαι ιδιοχείρως.

(Τ. Σ.) Γεώργιος Ριζάρης

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΤΡΙΤΗ

Σήμερον την πρώτη Ιουνίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού τεσσαρακοστού έτους, εν Αθήναις, εν τη κατά την οδόν Αδριανού οικία μου, εγώ ο Γεώργιος Ριζάρης προσθέτω εις την παρούσαν μου διαθήκην τα εξής.

Α' . ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

161. Επειδή οι μέλλοντες να ιερωθώσιν έχουν χρείαν όχι μόνον σπουδής μαθημάτων, αλλά και τινος ηθοποιήσεως, όπερ κατορθούται, εάν συνειθίσωσιν εγκαίρως εις βίον κατάλληλον με το μετά ταύτα επάγγελμά των, διά τούτο αποφασίζω ήδη να ενδιαιτώνται

⁽⁷⁾ . Ίδε ταύτα κατωτέρω. - (Σημ. Ν.Ι.).

εις το κατάστημα της Σχολής, ως εις Κοινόβιον, οι υπότροφοι, καθ' όσον διαρκούν αι σπουδαί των.

Εκ τούτου δε δεν έπειται, ότι απαγορεύεται αυτοίς να φοιτώσι και εις αλλά εκπαιδευτικά καταστήματα, ή ότι μη υπότροφοι δεν δύνανται να φοιτώσιν εις την περί ής ο λόγος, Σχολήν ^(α).

162. Προς εκπλήρωσιν της διατάξεως ταύτης η Σχολή έχει ένα οικονόμον και τους αναγκαίους υπηρέτας, ο μισθός των οποίων υπηρετών προσδιορίζεται από το Τριμελές Συμβούλιον οριστικώς.

Β'. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

163. Διά την εσωτερικήν τάξιν της Σχολής έχει αύτη ένα οικονόμον, τον οποίον εκλέγει οριστικώς το Πρώτον Συμβούλιον, περί ού γίνεται λόγος εν τη παρούση μου διαθήκη, διά δύο έτη, προσδορίζον και την αντιμισθίαν του.

Ο Οικονόμος πρέπει να είναι πρεσβύτερος και εκ των Καθηγητών της Σχολής.

164. Καθήκοντα και υποχρεώσεις του Οικονόμου είναι τα εξής.

α') Προβλέπεται τα εις τροφήν, ενδυμασίαν κτλ. των σπουδαζόντων αναγκαία.

β') Επιστατεί εις την παρασκευήν και χορηγίαν διά των υπηρετών, της καθ' ημέραν τροφής, εκλέγει δε και τους υπηρέτας.

γ') Κρατεί κατάστιχα λεπτομερή της καθ' ημέραν δαπάνης.

δ') Εφορά την ευταξίαν, καθαριότητα και διαγωγήν των μαθητευομένων όθεν ενοικεί εις το κατάστημα.

ε') Διευθύνει τας κανονικάς των σπουδαστών προσευχάς.

ς') Προκαλεί δε την κατά τριμηνίαν εν ονόματί του έκδοσιν των

(α). Ίδε άρθρ. 128 - (Σημ. Ν.Ι.).

απαιτούμενων, χρηματικών ενταλμάτων, 1) διά την σύνταξιν των υποτρόφων, 2) διά τους μισθούς των υπηρετών.

ζ') Εις το τέλος πάσης εξαμηνίας δίδει λόγον της διαχειρίσεώς του ενώπιον του Τριμελούς Συμβουλίου, το οποίον αποφασίζει τα δέοντα· εν περιπτώσει διαφωνίας μεταξύ του Οικονόμου και του Τριμελούς Συμβουλίου, αποφασίζει οριστικώς το Πρώτον Συμβούλιον.

η') Δίδει εγγύησιν δύο χιλιάδων δραχμών, υποσχόμενος εγκαίρως την παραδοχήν μεταξύ αποφάσεων του Πρώτου Συμβουλίου, περί ού γίνεται λόγος εις τον ανωτέρω παράγραφον.

θ') Ζητεί οδηγίας από το Τριμελές Συμβούλιον, το οποίον αποφασίζει οριστικώς περί πάσης δυσχερείας, άλλης παρά την λογοδοσίαν ^(β).

ι') Φροντίζει περί της διατηρήσεως των σκευών της Σχολής, ως και διά τα βιβλία ταύτης, δι' ά πρέπει να εξοδεύωνται πεντακόσiai κατ' έτος δραχμαί, αγοραζόμενα κατ' έγκρισιν των Καθηγητών ^(γ).

Γ'. ΚΑΘΗΓΗΤΑΙ

165. Ο αριθμός των καθηγητών κατά τα πρώτα έτη δύναται να είναι και ελάσσων των έξι, συμπεριλαμβανομένου και του εν τω άρθρ. 74 (εβδομήκοντα τέσσαρα) αναφερομένου προσώπου, δι' ό επέχει τόπον διορισμού η παρούσα μου.

ΑΡΘΡΑ ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΑ

166. Το άρθρ. 152 μένει ήδη άνευ αποτελέσματος· μένουν δε ισχύοντα τα άρθρ. 116 και 117 της παρούσης μου.

(β). Ίδε άρθρ. 168 - (Σημ. Ν.Ι.).

(γ). Ίδε άρθρ. 126 - (Σημ. Ν.Ι.).

167. Διά της τρίτης προσθήκης (161 και επόμε.) δεν πρέπει να αυξήσωσι τα έξοδα της Σχολής, ειμή μόνον μέχρι των εκατόν πενήκοντα δραχμών κατά μήνα, διά να πληρώνονται εξ αυτών ο Οικονόμος και οι υπηρέται, και να αγοράζονται αναγκαία μαγειρικά σκεύη.

168. Το Τριμελές Συμβούλιον (άρθρ. 50) ^(α) επιφορτίζεται να συντάξη οδηγίαν προς τον οικονόμον περί του τρόπου των εξόδων, και εν γένει περί της διαθέσεως των χρημάτων, όσα θέλει αυτός λαμβάνει διά την τροφήν, ενδυμασίαν, υποδημασίαν κτλ. των σπουδαστών.

169. Υπομνήσκω, ότι εν τη οικία μου υπάρχει ίσον απaráλακτον της διαθήκης μου ταύτης· ενδέχεται να κάμω προσθήκην τινά· επιθυμώ επομένως να έχη πλήρη ισχύν πάσα προσθήκη.

170. Ιδού ετελείωσα ό,τι είχα να γράψω. Θέλω, διατάττω και επιθυμώ να εκτελεσθώσιν απαρασαλεύτως όσα διέταξα. Η επιθυμία μου είναι να προκυψη ωφέλεια εις το Κοινόν από τους ιδρώτας του προσώπου εμού τε και του μακαρίτου αυταδέλφου μου.

171. Πας όστις ήθελε τολμήσει να ζήτηση την ανατροπήν των διατάξεών μου, έστω κατηραμένος, αυτός, και τα τέκνα του και όλη η γενιά του. Δεν θέλω, κατ' ουδένα τρόπον, να ωφεληθώσιν ολίγοι προς βλάβην των κοινωφελών διατάξεών μου.

Η παρούσα σύγκειται από σελίδας εκατόν μίαν εγράφη και υπεγράφη παρ' εμού, προσθέσαντος και την σφραγίδα μου, την πρώτην του μηνός Ιουνίου, του χιλιοστού οκτακοσιοστού τεσσαρα-

---

(α). Ίσως άρθρον 88. - (Σημ. Ν.Ι.).

κοστού έτους, εν Αθήναις.

(Τ.Σ.) Γεώργιος Ραδιόνοφ Ριζάρης

ΚΩΔΗΚΕΛΛΟΣ

Εν έτει χιλιοστώ οκτακοσιοστώ τεσσαρακοστώ πρώτω ημέρα Πέμπτη, και εικοστή ενάτη Μαΐου, ώρα τρίτη μετά μεσημβρίαν, εντός της οικίας μου, κειμένης εις τον πλησίον των Αθηνών κήπον μου, εγώ ο Γεώργιος Ριζάρης, διά του παρόντος μου μυστικού Κωδικέλλου, χωρίς να μεταβάλω την υπάρχουσαν διαθήκην μου, προσθέτω, ότι μετά τον θάνατόν μου παραγγέλω, όσας προσθήκας έκαμον εις την εν Αθήναις κατά την Ερμαϊκήν Οδόν οικίαν μου, καθώς και το εργαστήριον, το οποίον ηγόρασα εις Πειραιά επί της πλατείας, να αποτελέσωσι μέρος του Σχολείου κατά την διαθήκην μου· καθώς και την διαθήκην μου, καθώς και όσα άλλα αποκτήσω μέχρι τέλους ζωής μου.

Παραγγέλω να δαπανήσωσιν οι Εκτελεσταί της διαθήκης μου έως χιλίας πεντακοσίας (1500) δραχμάς προς ανακαίνισιν της πλησίον του κήπου μου Εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου, και να κατασκευάσωσι τον τάφον μου εντός του νάρθηκος της ίδιας Εκκλησίας, εάν εγώ ζων δεν την ανακαινίσω, και μετά θάνατόν μου να με ενταφιάσουν εκεί. - Αι δύο εικόνες, αι ευρισκόμεναι τώρα εις την οικίαν μου, να τεθώσιν εις το Σχολείον μου, και να ανάπη το κανδήλι των ακοίμητον από το λάδι των κτημάτων μου. Αν ζων δεν χαρίσω μόνος τας άλλας εις την οικίαν μου ευρισκομένας εικόνας, να δοθώσιν εις τον Άγιον Γεώργιον. Παραγγέλω να δοθούν ανά πεντακόσiai δραχμαί εις εκάστην και εις έκαστον των πρώτων εξαδέλφων μου, εκτός των άλλων, τας οποίας διατάσσω εις την

διαθήκην μου. - Εάν κανείς, ή καμμία των εξαδέλφων μου, είναι αποθαμένος, να τας λάβουν οι κληρονόμοι αυτών. - Μίαν και μόνην φοράν να δοθούν αι πεντακόσiai δραχ. εις έκαστον. - Εις τους δευτέρους εξαδέλφους μου και εξαδέλφας μου ανά τετρακοσίας δραχμάς εις έκαστον, μίαν φοράν, - Εις δε τους τρίτους εξαδέλφους μου και εξαδέλφας μου ανά τριακοσίας δραχ. εις έκαστον, μίαν φοράν και μόνην.

- Επειδή ο Κύριος Ιωάννης Κόνιαρης, υιός της εξαδέλφης μου Βασιλικής, μοι παρεστάθη, διά τούτο παρακαλώ και αφίνω εις αυτόν κληροδότημα δραχμάς τρεις χιλιάδας, πληρωθησομένας εκ της περιουσίας μου. - Ομοίως αφίνω και εις την μικράν ανιψιάν μου Χρυσήν, αδελφήν του, δρχ. δύο χιλιάδας. - Εάν ο υιός του Κωνσταντίνου Κεφαλά Πανταζής, εξακολουθή την σπουδήν του εις το Πανεπιστήμιον, διά να γίνη διδάσκαλος, να λαμβάνη εκ της περιουσίας μου, κατ' έτος διακοσίας δραχμάς· ειδέ παύση τα μαθήματα, να μη τας λαμβάνη. - Αφίνω εις την Ειρήνην, θυγατέρα του Κωνσταντίνου Σταματάκη, πεντακοσίας δραχμάς να τας λάβη, όταν υπανδρευθή. - Ο ανεψιός μου Μιχαλάκης να λαμβάνη κατ' έτος, εκ της περιουσίας μου, διακοσίας σαράντα δραχμάς, ενόσω εξακολουθή την σπουδήν του εις το Πανεπιστήμιον, διά να γίνη διδάσκαλος, και άμα παύση την σπουδήν του, να παύση και να λαμβάνη τας δραχμάς διακοσίας σαράντα κατ' έτος. - Τα δύο παιδιά, μαθηταί, τα οποία λαμβάνουν τώρα από εμέ μηνιαίον μισθόν, να εξακολουθούν να τας λαμβάνουν ενόσω σπουδάζουν. - Εάν ο Δημήτριος Γεωργίου Ρίζου μείνη εις την υπηρεσίαν μου μέχρι τέλους ζωής μου, εκτός των μισθών του, αφίνω εις αυτόν κληροδοσίαν δραχμάς πεντακοσίας. - Αφίνω κληροδοσίαν εις έκαστον των εις την υπηρεσίαν μου ευρισκομένων ανθρώπων μέχρι του θανάτου μου ανά

εκατό δραχμάς (100), εκτός των μισθών των διά μίαν και μόνην φοράν. - Παραγγέλω να εκτελέσουν όλας τας ανωτέρω διατάξεις και όλας τας ενδιαλαμβανομένας εις την διαθήκην μου οι Εκτελεσταί της διαθήκης μου, και να εκτελέσουν όλας ανεξαιρέτως μέχρι της ελαχίστης. - Παραγγέλω προς τούτοις να αγορασθή εις την πατρίδα μου, εντός του χωρίου Μονοδένδρι της Ηπείρου, οικία αξίας δέκα χιλιάδων γροσίων Τουρκικών, διά να γίνη σχολείον των κορασίων εκ των δύο χιλιάδων δραχμ. τας οποίας αφήκα, να δίδονται εις το Σχολείον της πατρίδος μου, αι χίλια να δίδονται εις μισθόν της διδασκάλου· και προσθέτω εκ της άλλης περιουσίας μου ανά διακοσίας δραχμάς κατ' έτος εις τον μισθόν της διδασκαλίσσης, ώστε να γίνη χιλίων διακοσίων δραχμών κατ' έτος ο μισθός αυτής· να διδάσκη τα κοράσια πάσης τάξεως και ηλικίας γράμματα και χειροτεχνήματα· οι εκτελεσταί της διαθήκης μου να λαμβάνουν κατ' έτος πληροφορίας περί του Σχολείου τούτου, και ει μεν κάμνουν τα κοράσια προόδους, να δίδουν κατ' έτος 1200 δρχ., ειδεμή να παύσουν την πληρωμήν, τόσον διά το Σχολείον, των Κορασίων, όσον και διά το άλλο Σχολείον της πατρίδος μου. - Αύτη είναι η τελευταία και αμετάθετος θέλησίς μου, της οποίας διατάσσω μετά τον θάνατόν μου την πλήρη εκτέλεσιν. Όστις λάβη κατά νουν και θέληση να μεταβάλη καμμίαν των διατάξεών μου, τόσον των παρουσών, όσον και των αναφερομένων εις την διαθήκην μου, αφίνω εις αυτόν την κατάραν του Ιησού Χριστού και των Αγίων Πάντων, και να δώση λόγον εν ημέρα κρίσεως, και προκοπήν να μη ιδή ποτέ. Ό,τι διατάξω ή χαρίσω εις οποιονδήποτε μέρος, να μείνη αμετάτρεπτον. - Επικυρώ την διαθήκην μου, και εννοώ να μη μεταβάλω καμμίαν των εν αυτή αναφερομένων διατάξεών μου. - Το παρόν Κωδήκελλόν μου, γραφέν

παρά του Συμβολαιογράφου Αθηνών Κοσμά Κοκίδου, υπεγράφη παρ' αυτού και παρ' εμού.

Εν Αθήναις τη 29 Μαΐου 1841.

Γεώργιος Ριζάρης.

(Τ. Σ.) Κοσμάς Κοκίδης.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Εν Αθήναις, την πρώτην Ιουνίου 1841 (τεσσαρακοστού πρώτου έτους).

Ο Συμβολαιογράφος Αθηνών.

(Τ.Σ.) Κ. Φιλαλήθης

Εδημοσιεύθη την α' Ιουνίου 1841,

ο Γραμματεὺς

Παυσ. Χοϊδᾶς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ

Την τετάρτην Ιουνίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού τεσσαρακοστού πρώτου έτους, ημέραν Τετάρτην, η παρούσα διαθήκη, Ιδιόγραφος του Γεωργίου Ριζάρη, κηρυχθείσα ως κυρία, διά της υπ' αριθ. 5054 αποφάσεως του Δικαστηρίου των εν Αθήναις Πρωτοδικών, εδημοσιεύθη επί πλήρει συνεδριάσει του αυτού Δικαστηρίου.

Ο πρόεδρος

(Τ.Σ.) Ν. Φλογαΐτης

Ο Γραμματεὺς

Παυσανίας Θ. Χοϊδᾶς

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΩΝ

-Σήμερον την 5 Ιανουαρίου του χιλιοστού οκτακοσιοστού τεσσαρακοστού δευτέρου έτους, εν Αθήναις, συνελθόντες εν τῷ καταστήματι του Ταμίου της Ριζαρίου περιουσίας, οι υπογεγραμμένοι Χριστόδουλος Κλονάρης, Μισαήλ Αποστολίδης, Γεώργιος Σπανιολάκης, Γ. Γεννάδιος, Αθανάσιος Τσίνης και Φίλιππος Ιωάννου,

Εκτελεσταί της Ριζαρίου Διαθήκης, παρόντων και των επιτίμων Εκτελεστών της Διαθήκης ταύτης, Ανδρέου Μάμουκα, Επιτρόπου του Νικολάου Θεοχάρου, Πέτρου Ηπίτου και Νικολάου Ιωαννίδου και παρατηρήσαντες ότι υπάρχει ο απαιτούμενος παρά του άρθρ. 86 της Διαθήκης αριθμός προς διάσκεψιν έλαβον υπ' όψιν.

1) Την από 20 Νοεμβρίου 1841 εκ Μόσχας επιστολήν του κ. Αντωνίου Κομιζοπούλου, εν ή περιέχονται αι ακόλουθοι περικοπαί:
 «Ο μακαρίτης (Γεώργιος Ραδιόνοφ Ριζάρης) είχεν αφήσει εις εμέ οκτώ μπιλιέτα του Ορφανοτροφείου, το καθέν από 25 χιλιάδας ρουβλίων, τα οκτώ ομού διακοσίας χιλιάδας ρουβλίων, Ασιγνάτζιας, θέλων να σηκώσω τους τόκους και από τα οκτώ μπιλιέτα, και τα χρήματα να τα εμβάσω εις Οδησσόν και κατά το 1838 έτος, Απριλίου 12, εσύναξα από το Ορφανοτροφείον τους δεδουλευμένους τόκους όλων των οκτώ μπιλιέτων, συνισταμένους εις Ασιγνάτζιας ρουβλίων 145.452, εξ ών, αφαιρουμένων των εξόδων και του δικαιώματος της Εμπορικής Τραπέζης, έμβασα, μέσω ταύτης, προς τον εν Οδησσώ κ. Γρηγόριον Μαρασλήν, Ασιγνάτζιας ρουβλίων 144.248, συμφώνως της διαταγής του μακαρίτου, μεθ' ού και αγροικήτην, και πάλιν έμειναν τα οκτώ μπιλιέτα εις την εξουσίαν μου.

Εις τα 1839 πάλιν μοι έδωσε διαταγήν να σηκώσω το κεφάλαιον και τους τόκους των τεσσάρων μπιλιέτων, στέλνοντάς μοι την 27 Νοεμβρίου 1839, έλαβον από το Ορφανοτροφείον τα κεφάλαια και τους τόκους των τεσσάρων μπιλιέτων, εις Ασιγνάτζιας ρουβλ. 107.120, και εξ αυτών οφείλων τα έξοδα και το δικαίωμα της Εμπορικής Τραπέζης, έμβασα εις Οδησσόν του κ. Γεωργίου Μαρασλή, εις τας 28 του ιδίου μηνός, αργυρά ρούβλια 30.310 φέροντα εις Ασιγνάτζιας ρούβλ. 106.085, αποστείλας εις τον μακαρίτην τον ανήκοντα λογαριασμόν, και λαβών παρ' αυτού

απόκρισιν διά το καλώς έχειν και ούτω πάλιν έμειναν εις χείρας μου τα τέσσερα μπιλιέτα προς 25 χιλιάδας εις Ασιγνάτζιας το καθέν, τα τέσσερα ομού εκατόν χιλιάδας ρούβλια Ασιγνάτζιας, και αυτά τα ίδια είναι με τους ιδίους αριθμούς και χρονολογίαν, καθώς τα περιγράφει εις τον δεύτερον παράγραφον η Διαθήκη, και φαίνεται λοιπόν ο μακαρίτης εκλάμβανων, ότι όλα τα μπιλιέτα αναφέρονται εις το δεύτερον άρθρον αναίρεσε τα τέσσερα, τα οποία τω όντι είχαν προσυναχθή διότι αλλέως εις τί ήθελε χρησιμεύσει ο εκτεταμένος παράγραφος 64, αναφερόμενος επάνω εις την μετριότητα των διδομένων τόκων παρά του Ορφανοτροφείου και διά του οποίου δίδεται η άδεια εις τους επιτρόπους να σηκώσουν αυτά τα κεφάλαια εις την δοθείσαν περίστασιν, μη ευρισκομένων άλλων χρημάτων του εις το Ορφανοτροφείον; διά τούτο και εις τα ρηθέντα μπιλιέτα πρέπει να προσαρμοσθή η έννοια του ίδιου 64 παραγράφου· πλην, χωρίς να ζητώ να επέμβω εις εξέτασιν, πώς έγινε αυτή η παραδρομή, εγώ ομολογώ ότι τα παρ' εμοί ευρισκόμενα τέσσερα μπιλιέτα είναι ιδιοκτησία του μακαρίτου Γεωργίου Ριζάρη, και εις άλλον δεν ανήκουν παρά εις την Σχολήν, δυνάμει του υπ' αρ. 49 παραγράφου της Διαθήκης του. Είναι δε ασύνακτοι οι τόκοι των από τα «1837, Σεπτεμβρίου 12, όντες οι προηγούμενοι συναγμένοι κατά το 1838, εις ολοκλήρους χρόνους, κατά την συνήθειαν του Ορφανοτροφείου».

Παρετήρησαν 2) Το περί ών ο λόγος δραχμών διακοσίων χιλιάδων ρουβλίων μέρος του βιβλίου του μακαρίτου Γεωργίου Ριζάρη, οπού εις την αντίκρυ δεξιάν σελίδα της πιστώσεως περιέχονται τα ακόλουθα·

«1838, Μαΐου 16, όσα, κατά την γραφήν του εν Μόσχα Α. Κομιζοπούλου, από 14 Απριλίου 1838, δι' επιτροπικού μου γράμματος, σταλέντος αυτώ εντεύθεν τη 31 Δεκεμβρίου 1837,

εσήκωσα τους τόκους, άχρι του παρόντος έτους του αντίκρυ μου, 145.452» και κατωτέρω.

«1839, Νοεμβρίου 30, όσα, κατά την γραφήν του εν Μόσχα Α. Κομιζοπούλου, δι' επιτροπικού μου γράμματος σταλέντος, εσήκωσα από Ορφανοτροφείον, κεφάλαιον και τόκους 107.120, εξεκαθάρισαν ρούβλια ασημένια 30.310, φέρουν εις Ασιγνάτζιας προς 1 1/2 ρούβλια 106.085».

Κατόπιν έλαβον υπ' όψιν και το άρθρ. 63 και 64 της Ριζαρίου Διαθήκης, εκ των οποίων αποδεικνύεται εναργέστατα, ότι υπάρχει πραγματικώς ανεξόφλητος η ποσότης, περί ής γίνεται λόγος εις το 2 άρθρον της Διαθήκης του μακαρίτου Γεωργίου Ριζάρη, όστις, λησμονήσας, επρόσθεσεν υπό το άρθρον 2 τας λέξεις:

«(Κατά λάθος είχαν απερασθή ως άνωθι, εκατόν χιλιάδες ρούβλια· απεράσθησαν κατά λάθος, επειδή τα είχαν τραβήξει προ καιρού. - Γεώργιος Ραδιόνοφ Ριζάρης)»· αι οποίαι στηριζόμεναι εις πραγματικήν απάτην δεν δύνανται να έχωσι καμμίαν έννομον συνέπειαν. Εκτός δε τούτου, τα περί τον λογαριασμόν λάθη, αι περί αυτών παραλείψεις, αι διπλαί εγγραφαί της αυτής ποσότητος και άλλα τοιαύτα, διορθώνονται και άνευ της δικαστικής μεσολαβήσεως.

Δι' όλα ταύτα ομοφώνως οι διαληφθέντες, αναγνωρίζοντες αφ' ενός ως υπάρχον πραγματικώς το ποσόν, περί ου γίνεται λόγος εις το άρθρον 2 της Διαθήκης, και ως αποτελούν μέρος της περιουσίας της Εκκλησιαστικής Σχολής, ομολογούσιν αφ' ετέρου, την βαθυτάτην ευγνωμοσύνην των προς τον κ. Αντώνιον Κομιζόπουλον, η τιμιότης και το φιλόμουσον του οποίου έδωκαν αφορμήν εις την σύνταξιν της πράξεως ταύτης, της οποίας θέλει τω κοινοποιηθή αντίγραφον.

Η παρούσα πρέπει να δημοσιευθεί εις το τέλος της Διαθήκης, Ελληνιστί και Γαλλιστί.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΚΛΟΝΑΡΗΣ, ΜΙΣΑΗΛ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ,
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠΑΝΙΟΛΑΚΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ, ΘΕΟΔΩ-
ΡΟΣ ΡΑΛΛΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΙΝΗΣ, ΠΕΤΡΟΣ ΣΚΥΛΙΤΣΗΣ,
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ, ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΝ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4819/1975 ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δέχεται εν μέρει τας υπό κρίσιν αίτησιν και κυρίαν παρέμβασιν.

Ερμηνεύον την από 1.1.1840 διαθήκην του Γεωργίου Ριζάρη ως και τον από 295.1841 κωδিকেλλόν του αποφαίνεται άτι η αληθής έννοια των διατάξεων αυτών επί των εν προκειμένω αμφισβη- τουμένων θεμάτων είναι η εξής: Α) Η αιτούσα Σχολή δεν δικαιούται να ιδρύη έτερα σχολεία μορφώσεως ή επιμορφώσεως εκκλησιαστικής Παιδείας εν Ελλάδι. Β) ότι η αιτούσα Σχολή δεν υποχρεούται εάν δεν προσέρχονται να φοιτήσουν εις αυτήν υπότροφοι καταγόμενοι εκ της περιοχής Ζαγορίου, να χορηγή διά την σπουδήν αυτών εις μέσας (τεχνικάς η όχι) σχολάς και Γ) Η αιτούσα Σχολή δεν έχει υποχρέωσιν να ανασυστήση τας υπό του διαθέτου Ιδρυθείσας εν Μονοδενδρίω σχολάς αρρένων και θηλέων.

Συμψηφίζει εν όλω την δικαστικήν δαπάνην των διαδίκων.

Εκρίθη απεφασίσθη εν Αθήναις τη 8η Ιουλίου 1975 και εδημοσιεύθη αυτόθι τη 17η Ιουλίου ιδίου έτους.

ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΝ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 944/1980 ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Συνεκδικάζον κατ' αντιβολίαν των διαδίκων την υπό κρίσιν αίτησιν μετά των εν τω σκεπτικώ παρεμβάσεων.

Απορρίπτει τας κυρίας παρεμβάσεις της «Εκκλησίας της Ελλάδος» και του σωματείου υπό την επωνυμίαν «Ένωσις Αποφοίτων της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής» καθώς και την πρόσθετον υπέρ των αιτούντων παρέμβασιν των εκ των εκτελεστών της διαθήκης Γεωργίου Ριζάρη 1) Ιω. Σαραλή, 2) Κων. Παληού, 3) Αγγέλου Κίτσου, 4) Ελευθ. Πανταζή.

Απορρίπτει εξ ολοκλήρου την υπό κρίσιν αίτησιν ως προς το τρίτον των αιτούντων σωματείων υπό την επωνυμίαν «Ηπειρωτική Εταιρεία».

Δεχόμενον εν μέρει την κυρίαν παρέμβασιν της «Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής», απορρίπτει την υπό κρίσιν αίτησιν και ως προς τα λοιπά αιτούντα σωματεία, καθ' ό μέρος διά της αιτήσεως ταύτης διώκεται όπως βεβαιωθή ότι η θέλησις του διαθέτου Γεωργίου Ριζάρη δεν δύναται να πραγματοποιηθή εν σχέσει προς την υπό τούτου διά της εν τω σκεπτικώ διαθήκης συσταθείσαν και λειτουργούσαν εν Αθήναις Εκκλησιαστικήν Σχολήν.

Δέχεται κατά τα λοιπά την αίτησιν ως προς τα δύο πρώτα των αιτούντων σωματεία εν μέρει.

Βεβαιούν δε, ότι η θέλησις του αυτού διαθέτου δεν δύναται να πραγματοποιηθή καθ' ολοκληρίαν, όσον αφορά, εις τας επί της αυτής διαθήκης και του εν τω σκεπτικώ κωδικέλλου συσταθείσας δύο εν Μονοδενδρίω Ζαγορίου Ηπείρου Σχολάς, ως εν τω σκεπτικώ.

Αποφαίνεται, ότι ποσοστόν τριάκοντα επί τοις εκατόν (30%) εκ των προσόδων του Ριζαρείου κληροδοτήματος πρέπει να διατίθεται από του χρόνου του συμπύπτοντος προς την σύνταξιν του αμέσως επομένου μετά την δημοσίευσιν της παρούσης αποφάσεως

προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων του εν λόγω κληροδοτήματος και εφεξής εις το διηνεκές, χάριν των κατωτέρω κοινωφελών σκοπών και ότι η διάθεσις αὐτή συνιστᾶ τον επωφελέστερον τρόπον αξιοποιήσεως της χάριν αυτών διατιθεμένης εν λόγω περιουσίας ήτοι 1) διά την ίδρυσιν και συντήρησιν εις Μονοδένδρι Ζαγορίων Ηπείρου οικοτροφείου μαθητῶν Δημοτικού Σχολείου, ως και διά την ίδρυσιν και ὅσον το δυνατόν μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν ἐπίσης εις Μονοδένδρι Ζαγορίων κέντρου χειροτεχνίας μετ' οικοτροφείου ἀμφοτέρων των φύλων και δη κέντρου μαθητείας και κέντρου παραγωγῆς ειδῶν της παραδοσιακῆς Ηπειρωτικῆς λαϊκῆς τέχνης 2) διά την ἐπαρκή προς εὐρυθμον λειτουργίαν περαιτέρω ἀνάπτυξιν αὐτῆς οικονομικῆν ἐνίσχυσιν της Λαμπριαδείου Βιοτεχνικῆς Σχολῆς Ἄνω Πεδινῶν Ζαγορίου 3) διά την ἐπιδότησιν μαθητῶν, φοιτῶντων εις το Γυμνάσιον και Λύκειον Τσεπελόβου Ζαγορίου, ως και διά την ἐπιδότησιν των υπηρετούντων εις αὐτά καθηγητῶν, και 4) διά την συντήρησιν και αξιοποίησιν των πολιτιστικῶν μνημείων της περιοχῆς Ζαγορίου Ηπείρου. Και

Συμψηφίζει την δικαστικὴν δαπάνην μεταξύ των διαδίκων ως προς ἀπάσας τας διατάξεις της παρούσης.

Ἐκρίθη και ἀπεφασίσθη εν Αθήναις τη 23 Ιανουαρίου 1980 και ἐδημοσιεύθη αὐτόθι τη 31 Ιανουαρίου 1980.

Ο Πρόεδρος
Κ. ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ

Ἡ Γραμματεὺς
ΑΙΚ. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ